

Osaamistarveselvitys

Karelia-ammattikorkeakoulun International Business -koulutuksen opetussuunnitelmaudistus

Riikka Kaasinen

Opinnäytetyö

Marraskuu 2020

Liiketalouden ala

Tradenomi (ylempi AMK), Yrittäjyys ja liiketoimintaosaaminen

Tekijä(t) Kaasinen, Riikka	Julkaisun laji Opinnäytetyö, ylempi AMK	Päivämäärä Marraskuu 2020
	Sivumäärä 64	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi Osaamistarveselvitys Karelia-ammattikorkeakoulun International Business -koulutuksen opetussuunnitelmauudistus		
Tutkinto-ohjelma Tradenomi (ylempi AMK), Yrittäjyys ja liiketoimintaosaaminen		
Työn ohjaaja(t) Kalliomaa Sami		
Toimeksiantaja(t) Karelia-ammattikorkeakoulu		
Tiivistelmä <p>Yksi maailmanlaajuisen koronapandemian seurauksista oli nopea globaali muutos työn tekemisen tavoissa. Tämän seurauksena myös korkeakoulututkintojen tuottamaan osaamiseen kohdistuvat tarpeet ovat muutoksessa.</p> <p>Tutkimuksen tavoitteena oli tunnistaa tulevaisuuden työelämän osaamistarpeita osana Karelia-ammattikorkeakoulun International Business -koulutuksen (BBA) opetussuunnitelmauudistusta.</p> <p>Tutkimus toteutettiin internetkyselynä harkinnanvaraisella otannalla. Kysely lähetettiin 120 BBA-tutkinnon Karelia-ammattikorkeakoulussa suorittaneelle henkilölle. Tavoitteena oli lisätä ymmärrystä Bachelor of Business Administration -tutkinnon alaan liittyvien osaamisten sekä yleisten työelämäosaamisten tärkeydestä nyt ja ennakoitusti vuonna 2030. Kyselyyn vastasi 33 henkilöä ja tulokset analysoitiin määrällisin menetelmin.</p> <p>Tutkimuksen tuloksien mukaan kaikkien BBA-tutkinnon ammattialaan liittyvien osaamisalueiden sekä työelämäosaamisten osaamistarpeet tulevat muuttumaan ja kasvamaan tulevaisuudessa. Näin ollen osaamisen kehittämisen rakenteisiin ja käytäntöihin ammattikorkeakouluissa kohdistuu kasvavaa muutospainetta ja tähän vastaaminen tarkoittaa mm. opetussuunnitelmien ja pedagogisten ratkaisujen kehittämistä.</p> <p>Johtopäätöksenä voidaan todeta, että tutkimustuloksissa näkyvät globaalit trendit, työn tekemisen murros, digitalisuuden lisääntyminen ja mahdollisesti myös koronapandemia.</p>		
Avainsanat (asiasanat) osaaminen, kompetenssi, kvalifikaatio, ammattitaito, osaamisen johtaminen, geneeriset osaamiset, työelämäosaamiset, opetussuunnitelma		
Muut tiedot (Salassa pidettävät liitteet)		

Author(s) Kaasinen, Riikka	Type of publication Master's thesis	Date November 2020 Language of publication: Finnish
	Number of pages 64	Permission for web publication: X
Title of publication Study on competence requirements Karelia University of Applied Sciences International Business Degree Programme's curriculum development		
Degree programme Master of Business Administration, Degree Programme in Entrepreneurship and Business		
Supervisor(s) Kalliomaa, Sami		
Assigned by Karelia University of Applied Sciences		
Abstract <p>One of the consequences of the global corona pandemic was a rapid global change in the way we work. As a result, the competence requirements for higher education institutions are changing. Also, the competences the higher education degrees need to provide to the graduates, are changing.</p> <p>The aim of the study was to identify the competence requirements of future working life as part of the curriculum development of the International Business Degree Programme (BBA) at Karelia University of Applied Sciences.</p> <p>The study was conducted as an online survey. The questionnaire was emailed to 120 graduates who had completed a BBA degree at Karelia University of Applied Sciences. The goal was to gain understanding of the BBA degree specific competence requirements now and in year 2030. Also, the requirements for general working life competences in 2030 were studied. The survey was answered by 33 graduates and the results were analysed using quantitative methods.</p> <p>According to the results of the study, the competence requirements of all competence areas related to the BBA degree, will change and increase in the future. The requirements for the working life competences will increase as well.</p> <p>Consequently, the structures and practices of competence development in universities of applied sciences are under increasing pressure for change. Responding to this challenge means e.g. development of curricula and pedagogical practices.</p> <p>In conclusion, the global trends, change in the way we work, digitalisation and possibly also the effects of the corona pandemic can be seen in the results of the study.</p>		
Keywords/tags (subjects) competence, qualification, professional skills, competence management, generic competences, working life competences, curriculum		
Miscellaneous (Confidential information)		

Sisältö

1	Johdanto	3
1.1	Opinnäytetyön tavoitteet.....	3
1.2	Opinnäytetyön aiheen taustaa.....	4
1.3	Seuraavien lukujen sisältö	7
2	Opinnäytetyön tietoperusta	7
2.1	Osaamisen johtaminen.....	7
2.2	Lainsäädäntö ja suositukset tutkintojen viitekehyksistä.....	10
2.3	Työelämätaitojen ennakoitavat osaamistarpeet	12
2.3.1	Työelämäosaaminen ja siihen liittyvät käsitteet.....	12
2.3.2	Geneeriset osaamiset, erityisesti liiketoiminnan ja hallinnon toimialat	14
2.3.3	Yleiset työelämäosaamiset, erityisesti liiketoiminnan ja hallinnon toimialat	16
2.3.4	Kansalaisten perusdigitaaliset taidot, erityisesti liiketoiminnan ja hallinnon toimialat	17
2.3.5	Kielitaitovaatimukset.....	19
2.3.6	Liiketoiminnan ja hallinnon toimialojen tärkeimmät osaamiset vuonna 2035	19
3	Tutkimusasetelma	19
3.1	Tutkimuksen toteuttaminen	20
3.1.1	Koulutustoiminnan strateginen suunnittelu Karelia-ammattikorkeakoulussa	20
3.1.2	International Business -koulutuksen tavoitteleva osaaminen.....	23
3.2	Menetelmät.....	26
3.3	Aineistonkeruu	26
3.4	Aineiston analyysi.....	29
4	Tulokset	30
4.1.1	Taustatiedot.....	30
4.1.2	Net Promoter Score	32
4.1.3	Liiketoimintaosaaminen	33
4.1.4	Markkinointi- ja myyntiosaaminen	35
4.1.5	Kansainvälisen liiketoiminnan osaaminen	37
4.1.6	Taloushallinto-osaaminen	39
4.1.7	Johtamisosaaminen	41
4.1.8	Yleiset työelämäosaamiset.....	42
5	Pohdinta	45
	Lähteet	51
	Liitteet	54
	Liite 1. Liiketoiminnan ja hallinnon toimialaryhmään kuuluvien toimialojen keskeisiä ennakoituja osaamisia vuoteen 2035 (OPH 2019a, 7-11).....	54
	Liite 2. Kyselylomake	56

Kuviot

Kuvio 1. Ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli vuodesta 2021 alkaen	6
Kuvio 2. Osaamistarpeiden valinta ja priorisointiprosessi	9
Kuvio 3. Osaamisen johtaminen infrastruktuurin elementit	10
Kuvio 4. Työelämäosaaminen ja sen keskeisten osatekijöiden väliset suhteet.....	13
Kuvio 6. Opetussuunnitelmaprosessi 2020-2022	22
Kuvio 7. Osaamisperustaisen opetussuunnitelman rakentaminen	23
Kuvio 8. Tradenomi (BBA), International Business opetussuunnitelma	24
Kuvio 9. Vastaajien jakauma (NPS).....	33
Kuvio 10. Liiketoimintaosaaminen 2020 ja ennakoiden 2030	34
Kuvio 11. Markkinointi- ja myyntiosaaminen 2020 ja ennakoiden 2030	36
Kuvio 12. Kansainvälisen liiketoiminnan osaaminen 2020 ja ennakoiden 2030	38
Kuvio 13. Taloushallinto-osaaminen 2020 ja ennakoiden 2030	40
Kuvio 14. Johtamisosaaminen 2020 ja ennakoiden 2030	41
Kuvio 15. Yleiset työelämäosaamiset 2030.....	43

Taulukot

Taulukko 1. Geneeristen osaamisten merkityksen muutos liiketoiminnan ja hallinnon toimialoilla vuoteen 2035	15
Taulukko 2. Yleisten työelämäosaamisten merkityksen muutos liiketoiminnan ja hallinnon toimialoilla vuoteen 2035	17
Taulukko 3. Kansalaisten perusdigitaalisten taitojen merkityksen muutos liiketoiminnan ja hallinnon toimialoilla vuoteen 2035	18
Taulukko 4. Tradenomi (BBA), International Business opetussuunnitelma	25
Taulukko 5. Vastanneiden valmistumisvuosi	30
Taulukko 6. Vastanneiden tehtäväasema	31
Taulukko 7. Vastanneiden työtehtävä	31
Taulukko 8. Vastaajien kouluttautuminen tradenomikoulutuksen jälkeen	32
Taulukko 9. NPS-tulokset.....	32
Taulukko 10. Liiketoimintaosaaminen 2020 ja ennakoiden 2030	35
Taulukko 11. Markkinointi- ja myyntiosaaminen 2020 ja ennakoiden 2030.....	37
Taulukko 12. Kansainvälisen liiketoiminnan osaaminen 2020 ja ennakoiden 2030 ...	39
Taulukko 13. Taloushallinto-osaaminen 2020 ja ennakoiden 2030.....	40
Taulukko 14. Johtamisosaaminen 2020 ja ennakoiden 2030	42
Taulukko 15. Yleiset työelämäosaamiset 2030	44
Taulukko 16. Osaamialueiden tärkeyden keskiarvot 2020 ja 2030	45
Taulukko 17. Tutkimuksen kymmenen tärkeintä työelämäosaamista verrattuna Opetushallituksen ennakoitituloksiin	48

1 Johdanto

1.1 Opinnäytetyön tavoitteet

Tässä tutkimuksellisessa opinnäytetyössä selvitetään Karelia-ammattikorkeakoulun International Business -tradenomikoulutuksen opetussuunnitelman sisällöllisen kehittämisen tueksi tutkinnon suorittaviin kohdistuvia työelämän osaamistarpeita. Tarkoituksena on selvittää millaisia tulevaisuuden työelämän osaamistarpeet ovat BBA-tutkinnon suorittaneiden kohdalla. Opetussuunnitelman kehittämisen tavoitteena on varmistaa, että valmistuvien tradenomien osaaminen vastaa työelämän osaamistarpeita (osaamisen tarjonnan ja kysynnän kohtaaminen). Opetussuunnitelma tukisi näin ollen valmistuneiden työllistymistä sekä työllistäjien osaamispääoman kehittymistä.

Kyseessä on tutkimuksellinen kehittämistyö, jonka lähtökohtana ovat Karelia-ammattikorkeakoulun strategia, tavoitesuunnitelma sekä tarve ja halu uudistaa ja kehittää opetussuunnitelmaa sekä opetusta. Tutkimuksen tavoitteena on tulevaisuuden työelämän osaamistarpeiden tunnistaminen osana Karelia-ammattikorkeakoulun International Business -tradenomikoulutuksen opetussuunnitelmauudistusta. Tutkimusmenetelminä ovat kirjallisuuskatsaus ymmärryksen rakentamiseksi sekä empiirisenä menetelmänä Kareliassa BBA-tutkinnon suorittaneille suunnattu kysely koskien työelämän vaatimia osaamisia. Tutkimustiedossa keskitytään Suomea koskevaan tutkimustietoon. Opinnäytetyö on osa laajempaa koulutuksessa toteutettavaa opetussuunnitelman ja pedagogisten ratkaisujen kehittämistyötä, jossa hankitaan tietoa hyödyntäen tämän opinnäytetyön tuloksia myös koulutuksen työelämäkumppaneilta, opettajilta ja opiskelijoilta.

Tässä kehittämistyössä keskitytään International Business -tradenomikoulutuksen opetussuunnitelman laadulliseen kehittämiseen. Määrällinen ennakointi kuten esim. aloituspaikkamäärät on rajattu työn ulkopuolelle. Kehitystyön tuloksia tullaan hyödyntämään koulutustuotteen sisällön (opetussuunnitelma) sekä opetuksen to-

teutuksen menetelmien (pedagogiset valinnat) kehittämisessä. Laajemman opetus- suunnitelmatyön perusteella tullaan tekemään myös organisaation osaamisen joh- tamiseen liittyviä valintoja esim. henkilöstökoulutukseen ja rekrytointiin liittyen.

Opinnäytetyön henkilökohtaisia tavoitteina ovat kirjoittajan oman osaamisprofiilin eli opettaja-, opinto-ohjaaja- ja liiketalouden osaamisten kehittäminen sekä asiantunti- juuden kehittäminen ja tulosten hyödyntäminen opinto-ohjaajan työssä mm. uraoh- jauksessa.

1.2 Opinnäytetyön aiheen taustaa

Tämän opinnäytetyön aihe nousee tarpeesta reagoida muuttuvaan toimintaympäris- töön. Opetushallitus tuottaa koulutuksen sisällöllisen (millaista osaamista tulevaisuu- dessa tullaan tarvitsemaan) sekä määrällisen (työvoiman tarve) kehittämisen tueksi yleistä sekä koulutusalaakohtaista ennakoitietoa. Osaamisrakenne 2035 -raportin (OPH 2019b, 1) mukaan koulutuksen tuottamaan osaamiseen kohdistuu muutostar- peita, jotka ovat seurausta mm. muuttuvista tavoista tehdä työtä, digitalisaation li- sääntymisestä sekä kestävän kehityksen huomioimisesta.

Sitran megatrendikatsauksessa, jonka on laatinut Sitran ennakkoinnin johtava asian- tuntija M. Dufva, kuvataan samoja Opetushallituksen (2019b, 20) esille nostamia glo- baaleja kehityssuuntia. Yksi näistä on teknologian tuleminen osaksi kaikkea toimin- taamme ja siksi teknologian mahdollisuuksien ymmärtäminen korostuu. Dufvan (2020, 39) mukaan teknologian kehitys mahdollistaa mm. uudenlaisten tuotantota- pojen hyödyntämisen, automatisoinnin ja tekoälysovelluksien yleistymisen, sekä ver- kossa tapahtuvan vuorovaikutuksen lisääntymisen. Kun toimitaan kasvavassa määrin digitaalisissa verkossa, teknologiataitojen ylläpito ja kehittäminen on entistä tärke- ämpää yksilön osaamisen kannalta ja näin ollen myös organisaation osaamispää- oman kannalta. (Dufva 2020, 3, 38-39.)

Toinen globaali kehityssuunta on ilmastonmuutoksen, tuotannon resurssien saataavuuden sekä jäteongelman vaikutukset yhteiskunnan rakenteisiin ja yksilöiden ja organisaatioiden toiminta- ja elintapoihin (Dufva 2020, 9, 13, 16).

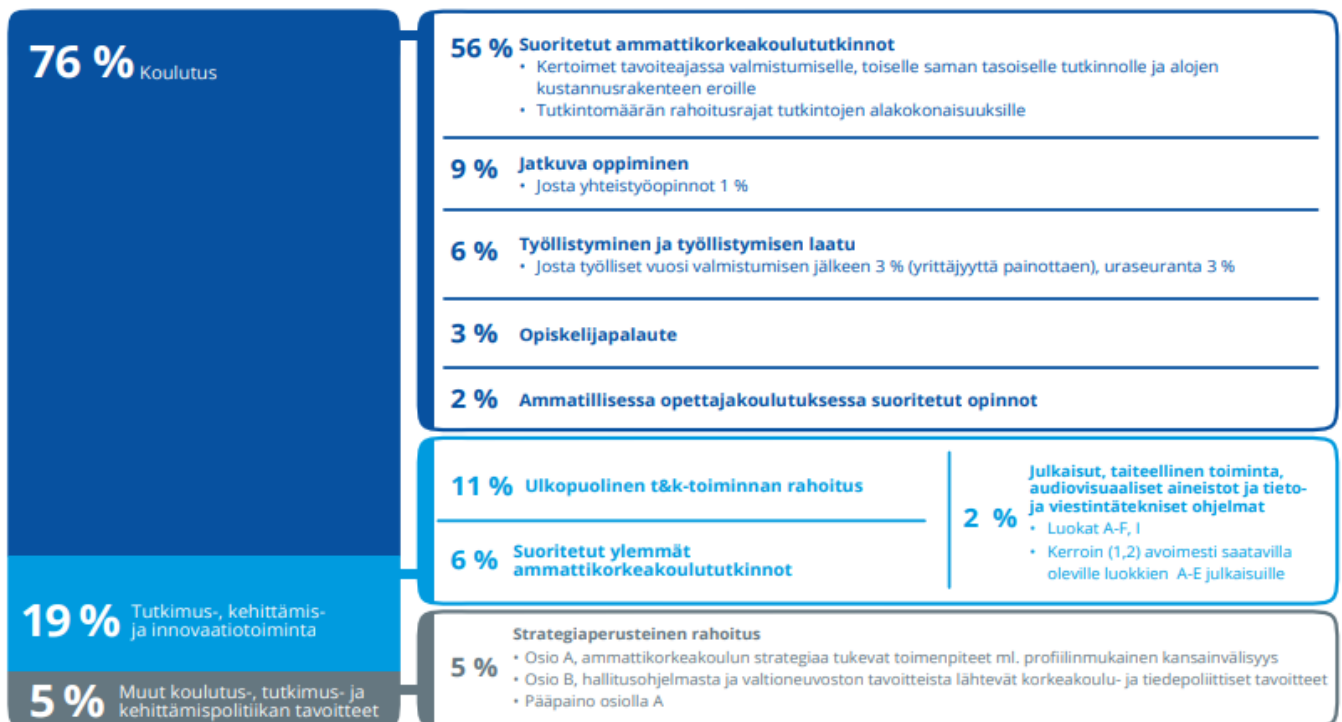
Kolmas Opetushallituksen (2019b, 20) ja Dufvan (2020, 8) trendikatsauksen esille nostama kehityssuunta on työn muutos. Aiemmin mainitut megatrendit teknologian kehitys ja ekologisuus tulevat muokkaamaan työskentelytapoja ja työn sisältöjä. Näin ollen työelämän rakenteet ja toimintamallit tulevat muuttumaan, kun uusia tapoja toimia otetaan käyttöön. Muutoksen seurauksena, niin yksilön, kuin organisaatioidenkin osaamisen jatkuvan kehittämisen tärkeys korostuvat. Työn muutoksesta seuraa myös epävarmuutta omasta toimeentulosta. (Dufva 2020, 10, 48, 50.)

Neljäs kehityssuunta on osaamisen kehittäminen (Dufva 2020,24). Työn tekemisen ja yhteiskunnallisen muutoksen seuraus on vaatimus jatkuvasta osaamisen kehittämisestä. Dufvan mukaan tämä tarkoittaa mm. oppimisen taitojen tärkeyden lisääntymistä. Tästä seuraa muutostarpeita myös koulutuksen toimijoiden osaamiselle ja toimintatavoille. (Dufva 2020, 16.)

Viitalan (2002, 49-50) mukaan organisaation osaaminen on sen strategisen kyvykkyyden perusta mutta samanaikaisesti myös mahdollisesti sen kilpailukykyä ja mahdollisuuksia heikentävä tekijä. Strategisten osaamisten määrittelyn ja osaamisen kehittämisen tulee näin ollen aina perustua organisaation toiminta-ajatukseen, visioon ja strategiaan. (Viitala 2002, 49-50.)

Tämä opinnäytetyö on osa opetussuunnitelmauudistukseen liittyvää Karelia-ammattikorkeakoulussa toteutettavaa kehitystyötä. Tutkintojen tavoiteltavat osaamiset eli osaamisprofiilit ovat organisaation osaamisen johtamisen keskeisiä lähtökohtia kytkeytyen organisaation strategisiin osaamistarpeisiin ja koulutuksen toteuttamisen edellyttämään osaamiseen. Uudistus on näin ollen osa organisaation osaamisen johtamista ja siihen liittyy myös organisaation strategisesti hyödyllisen osaamisen hankkiminen, kehittäminen ja säilyttäminen (Viitala 2002, 49).

Opetussuunnitelmauudistuksella tavoitellaan myös koulutustuotteen päivittämistä sen kilpailukyvyyn kehittämiseksi. Kilpailu laadukkaista hakijoista kovenee koko ajan. Menestyminen opiskelijahankinnassa kasvattaa merkitystään entisestään, koska vuodesta 2021 alkaen ammattikorkeakoulujen rahoituksesta 56 % tulee suoritettujen tutkintojen määrän perusteella (aiemmin 40 %). Rahoitusmalli on kuvattu kuviossa 1. Rahoituskriteerinä keskeinen tulee olemaan siis opiskelijan valmistuminen. Uutena kriteerinä otetaan käyttöön työllistymisen laatu, joka mittaa valmistuneiden työllistymistä koulutustasoa vastaavaan työhön. Myös jatkuvan oppimien osuus rahoitusmallissa kasvaa (9 %, aiemmin 5 %). Siksi onkin mm. täydennyskoulutustarjonnan kehittämistä varten oleellista tietää millaista osaamista työelämään siirtyneet tutkinnon suorittaneet tarvitsevat. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020a.)

Kuvio 1. Ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli vuodesta 2021 alkaen (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020a)

Osaamisen uudistuminen ratkaisee muutostilanteissa (Viitala 2005, 11). Tämä on entistä selvempää vuoden 2020 koronapandemian johdosta. Maailmanlaajuisen pandemian seurauksia ovat mm. nopeat muutokset työn tekemisen tavoissa. Tämän seurauksena myös koulutusorganisaation osaamisvaatimukset (esim. verkko-opetus) ja

tutkintojen tuottamaan osaamiseen kohdistuvat tarpeet ovat muuttuneet. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan (2020, 172) mukaan tämä oppimisen haaste on globaali ilmiö, jota tutkitaan parasta aikaa useissa kansallisissa ja kansainvälisissä tutkimuksissa. Tutkimukset pyrkivät selvittämään mm. kuinka tämä globaali pandemia vaikuttaa osaamistarpeisiin ja tämän seurauksena koulutuksen sisältöihin ja toteutustapoihin. Näiden selvitysten tuloksia tullaan hyödyntämään Karelian opetussuunnitelmien sekä pedagogisten ratkaisujen kehittämistyössä.

1.3 Seuraavien lukujen sisältö

Luvussa 2 kuvataan opinnäytetyön tietoperusta ja keskeiset käsitteet. Luvussa 3 kuvataan tutkimuksen toteutus sekä aineistonkeruu ja -analyysimenetelmät. Luvussa 4 esitellään tutkimuksen tulokset ja luvussa 5 pohdinta.

2 Opinnäytetyön tietoperusta

Opinnäytetyön lähtökohtana on osaamistarpeiden tunnistaminen osana International Business -koulutuksen opetussuunnitelmauudistusta. Tässä opinnäytetyössä hyödynnetään olemassa olevaa tutkimustietoa sekä lisäksi koulutuksesta valmistuneille suunnattua kyselyä, jonka tavoitteena on hankkia tietoa työelämässä vaadituista osaamisista opetussuunnitelmien sisällöllisen kehittämisen tueksi. Tutkimustiedossa keskitytään Suomea koskevaan tutkimustietoon.

2.1 Osaamisen johtaminen

Vuosina 2020-2021 toteutettava opetussuunnitelmauudistus on osa Karelian osaamisen johtamista ja siihen liittyy myös organisaation strategisesti hyödyllisen osaamisen hankkiminen, kehittäminen ja säilyttäminen (Viitala 2002, 49). Organisaatiossa tarvittavan osaamisen strategiaan pohjautuva johtaminen on organisaation oppimisen ja

osaamisen kehittämisen edellytys. Strategiaprosessiin kuuluu näin ollen sen ydinosaamisen määrittely, joka mahdollistaa vision ja strategian toteuttamisen, ja jota organisaation tulee kehittää. (Tuomi & Sumkin 2012, 13-14.)

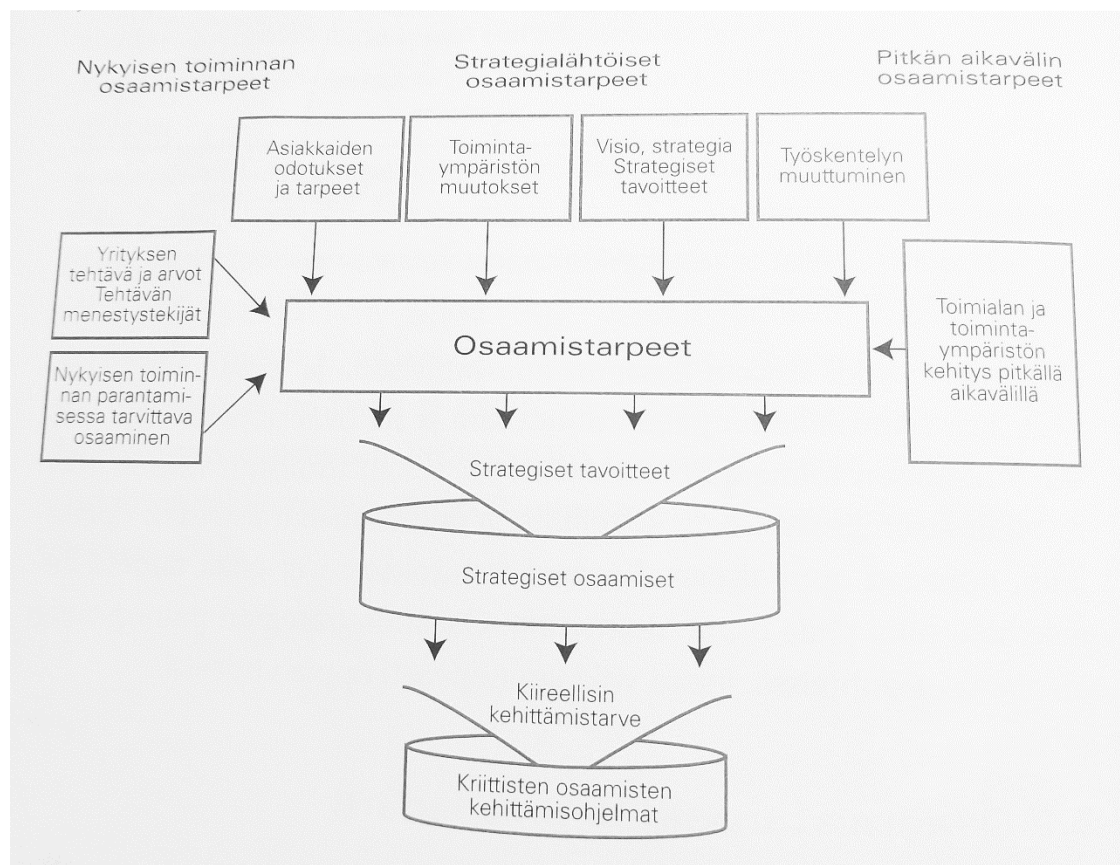
Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset edellyttävät jatkuvaa ennakkointia ja osaamisen johtamista organisaation vision ja sen toteuttamisstrategian toteuttamiseksi (Tuomi & Sumkin 2012, 14). Viitalan (2005, 27) mukaan toimialojen muutos on kiihtyvää ja organisaatiossa tarvittavan osaamisen kehittämisen nopeus voi muodostua kilpailukyvyn esteeksi. Tällainen este syntyy, kun odotuksiin ei kyetä vastaamaan, jos organisaatiossa ei ole tarpeeksi osaajia tai tarvittavaa osaamista ei ole tai jos osaaminen ei ole tarpeeksi laadukasta. (Viitala 2005, 27.)

Viitala (2005, 29) korostaa muutoksen ja oppimisen vuorovaikutteista yhteyttä, jossa muutoksen seurauksena joistakin osaamisista voi tulla riittämättömiä. Tämän seurauksena on hankittava uutta osaamista, joka voi mahdollistaa kehityksen ja näin ollen uuden muutoksen. Muutostilanteissa, varsinkin ennakoimattomissa, oppimistaitojen tärkeys korostuu. Tämänhetkinen koronapandemia on esimerkki tällaisesta ennakoimattomasta muutoksesta. Sen seurauksena ”vanhoista” tavoista ajatella ja toimia on pitänyt oppia pois ja oppia ajattelemaan ja toimimaan uudella tavalla. (Viitala 2012, 29.)

Organisaation osaamisen johtaminen edellyttää systemaattista osaamisen määrittelyä, koska määrittelyn kautta on mahdollista suunnata resursseja ja näin ollen aikaansaada tuloksellista toimintaa. Osaamisen tulee siis olla systemaattisen arvioinnin ja toiminnan kohteena samalla tavoin, kuin muutkin organisaation menestyksen tekijät. (Viitala 2005, 21-22.)

Viitalan (2005, 61) mukaan vision ja sen päämäärien määrittäminen mahdollistaa osaamisen strategisen määrittelyn, suunnittelun ja kehittämisen. Viitala (2005, 82) myös toteaa, että organisaatiossa määriteltävien osaamisten on nouseva strategista, ja näin ollen ovat keskeisimpiä organisaation menestykselle. Näin määritelty strateginen osaaminen on sellaista osaamista, jonka varassa organisaation uskotaan pystyvän saavuttamaan visio ja toteuttamaan strategiaa. (Viitala 2005, 61, 82.)

Kuviossa 2 on kuvattu Otalan (2008, 146) esittelemä prosessi koskien osaamistarpeiden valintaa ja priorisointia. Osaamistarpeiden priorisoinnin tavoite on Otalan (2008, 146) mukaan valita ne organisaation osaamiset, jotka ovat tärkeimmät asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi (strategiset osaamiset). Lisäksi tunnistetaan ne osaamiset, joita tarvitaan nopeimmin sekä ne, jotka vaativat kehittämistoimenpiteitä. Priorisointia on tehtävä, koska kaikkia osaamisia ei ole mahdollista panostaa samanaikaisesti. (Ojala 2008, 146.)

Kuvio 2. Osaamistarpeiden valinta ja priorisointiprosessi (Ojala 2008, 146)

Viitalan (2005, 193) mukaan osaamisen johtamisen prosessi koostuu infrastruktuurista, joka sisältää rakenteet, prosessit, periaatteet sekä työkalut, joilla organisaation osaamista pyritään hyödyntämään ja kehittämään. Infrastruktuuri on kuvattu kuviossa 3. Infrastruktuuri sisältää elementtejä, joiden avulla suunnataan huomiota, suunnitellaan ja ajoitetaan toimintoja ja jäsennetään päätöksentekoa. (Viitala 2005, 193-194.)

Kuvio 3. Osaamisen johtaminen infrastruktuurin elementit (Viitala 2005, 193)

Osaamista varmistavan henkilöstösuunnittelun lähtökohtana on organisaation toiminnan strateginen suunnittelu ja siitä nousevat tavoitteet sekä osaamistarpeet. Suunnittelussa on huomioitava pitkän ja lyhyen aikavälin henkilöstön määrän, sijoittumisen sekä osaamisen muutosten ennakointi. Ennakointitietoa hyödynnetään kustannussuunnittelussa, henkilöstön rekrytoinnissa sekä laajemmin kehittämisessä. (Viitala 2005, 233-234.)

Organisaation osaamisen hyödyntämisen toteutuminen tavoitteellisesti ja tuloksellisesti edellyttää osaamisen, motivaation eli tahtotilan sekä johtamisen välistä yhteyttä. Jos jokin näistä puuttuu, tuloksellisuus ei toteudu. (Tuomi & Sumkin 2012, 27-28.)

2.2 Lainsäädäntö ja suositukset tutkintojen viitekehyksistä

Ammattikorkeakoulututkinnot ovat korkeakoulututkintoja ja tutkintoon johtavien opintojen kesto on 3-4,5 lukuvuotta. Bachelor of Business Administration tutkinnon laajuus on 210 opintopistettä ja kesto on 3,5 lukuvuotta (Ammattikorkeakoululaki 2014). Valtioneuvoston (Valtioneuvosto 2014) asetuksessa ammattikorkeakouluista

kuvataan opintojen rakenne, joihin tulee kuulua perus- ja ammattiopintoja, valinnaisia opintoja, harjoittelua (min. 30 op) sekä opinnäytetyö.

Eurooppalaisen tutkintojen viitekehys-suositus EQF (Euroopan unionin neuvosto 2017) koostuu kahdeksasta oppimistuloksina (tiedot, taidot ja pätevyys) ilmaistusta tasosta ja sen avulla voidaan määrittää vastaavuudet eri tutkintojärjestelmien välillä. Suomi on hyväksynyt EQF-suosituksen. Suosituksessa tämän opinnäytetyölle keskeisillä käsitteillä tarkoitetaan seuraavaa (EQF 2017, liite 1) :

- oppimistulokset ovat oppijan oppimisprosessin kautta saavuttamat tiedot ja taidot
- tiedot eli opittavaan aihepiiriin liittyvät teoriat, periaatteet sekä käytänteet
- taidot eli kyky soveltaa tietoa
- oppijan itsenäinen ja vastuullinen tiedon soveltaminen
- pätevyys eli oppijan todennettu osaaminen hyödyntää tietoja ja taitoja .

Viitekehysten kahdeksan tasoa määritellään kuvaamalla ne oppimistulokset, joita edellytetään kyseistä tasoa vastaavan tutkinnon hankkimiseksi kaikissa suosituksen hyväksymien maiden tutkintojärjestelmissä. AMK-tutkintoja koskevan tason 6 oppimistulokset on määritelty viitekehyksessä seuraavasti (Euroopan Unionin neuvosto 2017):

- *Edistyneet työ- tai opintoalan tiedot, joihin liittyy teorioiden ja periaatteiden kriittinen ymmärtäminen*
- *Edistyneet taidot, jotka osoittavat asioiden hallintaa ja kykyä innovaatioihin ja joita vaaditaan erikoistuneella työ- tai opintoalalla monimutkaisten tai ennakoimattomien ongelmien ratkaisemiseen*
- *Monimutkaisten teknisten tai ammatillisten toimien tai hankkeiden johtaminen ja vastuun ottaminen päätöksenteosta ennakoimattomissa työ- tai opintoympäristöissä*
- *Vastuun ottaminen yksittäisten henkilöiden ja ryhmien ammatillisesta kehityksestä*

Suomen kansallista, eurooppalaiseen tutkintojen viitekehys-suositukseen perustuvaa, viitekehystä (Finnish National Framework for Qualifications and Other Competence Modules, FiNQF) koskeva lainsäädäntö astui voimaan 1.3.2017. Suosituksen mukaan osaamiskokonaisuuksien tulee olla osaamisperustaisia ja niille tulee olla määritelty

osaamistavoitteet. Viitekehyksessä kuvataan tutkintojen edellyttämä osaaminen eurooppalaisen viitekehysuosituksen mukaisesti tietoina, taitoina ja pätevyysinä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020c ja 2020b.)

Ammattikorkeakoulututkintoja koskevat osaamisvaatimukset ovat seuraavat (Valtioneuvosto 2017):

- *Hallitsee laaja-alaiset ja edistyneet oman alansa tiedot, joihin liittyy teorioiden, keskeisten käsitteiden, menetelmien ja periaatteiden kriittinen ymmärtäminen ja arvioiminen.*
- *Ymmärtää ammatillisten tehtäväalueiden ja/tai tieteenalojen kattavuuden ja rajat.*
- *Hallitsee edistyneet kognitiiviset ja käytännön taidot, jotka osoittavat asioiden hallintaa, kykyä soveltaa ja kykyä luoviin ratkaisuihin ja toteutuksiin, joita vaaditaan erikoistuneella ammatti-, tieteen- tai taiteen alalla monimutkaisten tai ennakoimattomien ongelmien ratkaisemiseksi.*
- *Työskentelee itsenäisesti alan asiantuntijatehtävissä ja kansainvälisessä yhteistyössä tai toimii yrittäjänä.*
- *Johtaa monimutkaisia ammatillisia toimia tai hankkeita.*
- *Kykenee päätöksentekoon ennakoimattomissa toimintaympäristöissä.*
- *Vastaa oman osaamisensa arvioinnin ja kehittämisen lisäksi yksittäisten henkilöiden ja ryhmien kehityksestä.*
- *Valmius elinikäiseen oppimiseen.*
- *Toimii erilaisten ihmisten kanssa opiskelu- ja työyhteisössä sekä muissa ryhmässä ja verkostoissa huomioiden yhteisölliset ja eettiset näkökulmat.*
- *Viestii hyvin suullisesti ja kirjallisesti sekä alan että alan ulkopuoliselle yleisölle äidinkielellään.*
- *Viestii ja on vuorovaikutuksessa toisella kotimaisella kielellä sekä kykenee kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen omalla alallaan ainakin yhdellä vieraalla kielellä.*

2.3 Työelämätaitojen ennakoitavat osaamistarpeet

2.3.1 Työelämäosaaminen ja siihen liittyvät käsitteet

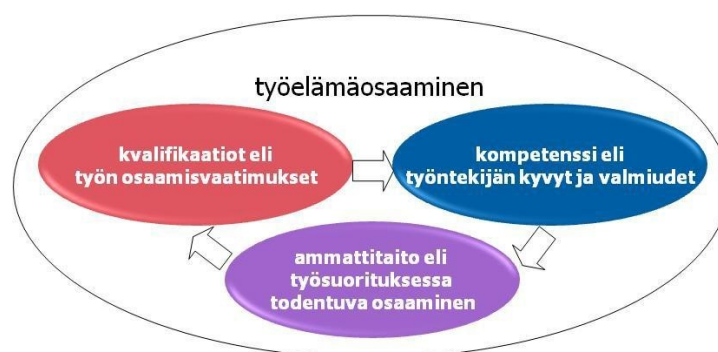
Hanhisen (2010, 15) mukaan työelämäosaamisen käsitteitä ovat kompetenssi, kvalifikaatio ja ammattitaito. Työelämäosaaminen liittyy aina työkontekstiin eli sillä tarkoitetaan niitä tietoja, taitoja ja asenteita, jotka ovat välttämättömiä työtehtävien toteuttamiseen (Hanhinen 2010, 49).

Ruhotien (2002, 109) mukaan kompetenssikäsitteestä on kirjallisuudessa useita eri tulkintoja. Yksi tapa tulkita työntekijän kompetenssi on nähdä se yksilön ominaisuutena, jonka hän tuo mukanaan työkontekstiin. Tällainen ominaisuus voi olla esim. koulutuksen tuoma formaali pätevyys. Toinen tapa tulkita kompetenssi on nähdä se työtehtävistä nouseviksi osaamisvaatimuksiksi, jotka ovat välttämättömiä työn suorittamiseksi. (Ruhotie 2002, 109.)

Toinen työelämäosaamiseen kuvaamiseen käytetty käsite on kvalifikaatio eli työelämän asettama työn suorittamiseen liittyvä, mahdollisesti muodollinen, osaamisvaatimus, joka työntekijän tulee hallita (Hanhinen 2010, 96). Ruhotie (2002, 117) on laatinut kvalifikaatiojäsennyksen asiantuntijan taitoprofiilista, joka koostuu ammattispesifisistä tiedoista ja taidoista, yleisistä työelämävalmiuksista, kuten esim. sosiaaliset taidot sekä ammatillista kehittymistä tukevista itsesäätelyvalmiuksista, joita ovat mm. orientaatiot itsen ja muihin.

Hanhisen (2010, 87) mukaan kirjallisuudessa ammattitaito nähdään usein kompetenssin ja kvalifikaation yhdistävänä käsitteenä. Ammattitaito ja sen rinnakkaiskäsite ammatillinen osaaminen tarkoittavat näin ollen tietojen soveltamista tavoitteen saavuttamiseksi työkontekstissa. Ammattitaidossa on siis mukana sekä kvalifikaatioiden että kompetenssien vaikutus. (Hanhinen 2010, 88.)

Kuviossa 4 on kuvattu työelämäosaamiseen liittyvien käsitteiden väliset suhteet.

Kuvio 4. Työelämäosaaminen ja sen keskeisten osatekijöiden väliset suhteet (Hanhinen 2010, 97)

Opetushallitus (2019a) ennakoi Suomen pitkän aikavälin työvoima- ja koulutustarpeita sekä osaamistarpeita. Osaamistarpeiden ennakoinnin tavoitteena on tuottaa tietoa siitä, millaista osaamista työelämässä tulevaisuudessa tullaan tarvitsemaan. Opetushallituksen käyttämässä työelämätaitojen kvalifikaatioluokituksessa on kolme tasoa: geneeriset osaamiset, yleiset työelämäosaamiset sekä ammattialakohtaiset osaamiset. Toinen Opetushallituksen käyttämä jaottelu on osaamisen jako koviin ja pehmeisiin taitoihin. Kovaa osaamista (hard skills) ovat havaittavissa, kuvattavissa ja mitattavissa olevat työspesifit ja usein tekniseen osaamiseen liittyvät taidot. Taitojen omaksuminen vaatii vaativat koulutusta ja harjoittelua. Pehmeitä taitoja ovat vaikeasti mitattavissa olevia asenteisiin liittyviä ei-spesifisiä taitoja kuten tiimityötaidot, esiintymistaidot ja luovuus. (OPH 2019b, 9, 14-15.)

2.3.2 Geneeriset osaamiset, erityisesti liiketoiminnan ja hallinnon toimialat

Opetushallituksen Osaamisen ennakointifoorumin raportissa Osaamisrakenne 2035 Opetushallitus (OPH) käyttää geneerisen osaamisen käsitettä kuvaamaan oppimisen ja osaamisen perustana olevia kognitiivisia taitoja, metataitoja sekä yksilön ominaisuuksia (OPH 2019b, 15). Ennakointiraportin (OPH 2019, 24) mukaan merkitykseltään viisi eniten kasvavaa geneeristä osaamista ovat kaikki toimialat huomioiden ongelmanratkaisutaidot, itseohjautuvuus, kokonaisuuksien, luovuus ja oppimiskyky.

Taulukossa 1 on listattu liiketoiminnan ja hallinnon toimialojen ne kymmenen geneeristä osaamista kuvauksineen, joiden merkityksen ennakoidaan kasvavan eniten vuoteen 2035. Eniten merkitystä kasvattavat analyttiset ajattelutaidot, itseohjautuvuus, kokonaisuuksien hallinta, joustavuus ja paineen sietokyky. Lisäksi Opetushallitus ennakoi olennaiseksi taidoksi myös stressinsietokyvyn, koska informaation hallinta tulee vaatimaan kasvavassa määrin voimavaroja. Näin ollen tarvitaan myös kykyjä oman jaksamisen ja hyvinvoinnin ylläpitoon. Osaamisen merkitys vähenee sen sijaan fyysisessä vahvuudessa, kädentaidoissa ja tarkkuudessa mm. automatisoinnista johtuen. (OPH 2019b, 25-27.)

Taulukko 1. Geneeristen osaamisten merkityksen muutos liiketoiminnan ja hallinnon toimialoilla vuoteen 2035 (1 = osaamisen merkitys vähenee paljon, 5 = osaamisen merkitys kasvaa paljon), (mukailten OPH 2019b, 25-26 & liite 6)

	Kvalifikaatio	Merkityksen kasvu
1	Analyttiset ajattelutaidot "Kyky hyödyntää loogista päättelykykyä vaihtoehtoisten ratkaisujen, johtopäätösten sekä lähestymistapojen vahvuuksien ja heikkouksien havaitsemiseksi."	4,41
2	Itseohjautuvuus "Kyky organisoida oma-aloitteisesti, kyky kehittää omia toimintatapoja ja ylläpitää motivaatioita valvonnan määrästä riippumatta sekä olla vastuussa asioidensa aikaansaamisesta."	4,32
3	Kokonaisuuksien hallinta "Kyky hallita useista osista rakentuvaa kokonaisuutta ja kehittää kokonaisvaltainen ymmärrys sen toteuttamisen käytännön toimenpiteitä."	4,3
4	Joustavuus "Kyky mukauttaa omaa asennetta tai toimintaa vastaamaan muuttunutta tilannetta."	4,29
5	Stressinsietokyky "Kyky säilyttää rauhallinen mielentila ja tehokas suorittaminen myös stressaavina aikoina."	4,29
6	Paineen sietokyky "Kyky sietää haasteita, häiriöitä ja muutoksia sekä selvitä vastoinkäymisistä."	4,2
7	Luovuus "Kyky nähdä asioita uusista näkökulmista ja rakentaa niistä jotain uutta, omaperäistä ja toimivaa."	4,19
8	Ryhmätyöskentelytaidot "Kyky työskennellä luottamuksellisesti ryhmässä ja tehdä oman osuutensa palvelun kokonaisuutta."	4,19
9	Monikulttuurisuustaidot "Ymmärrys eri kulttuureihin kuuluvista erilaisista käytännöistä ja tavoista; kyky hyödyntää tätä tietoa kanssakäymisessä erilaisista kulttuureista tulevien ihmisten kanssa."	4,17
10	Ongelmanratkaisutaidot "Kyky ratkaista ongelmia, joita syntyy suunnittelussa, toiminnassa tai arvioinnissa, kyky systemaattisesti kerätä, analysoida ja yhdistää tietoa arvioidakseen nykyistä tilaa ja muodostaa sen perusteella uusi ymmärrys siitä."	4

2.3.3 Yleiset työelämäosaamiset, erityisesti liiketoiminnan ja hallinnon toimialat

Opetushallituksen (OPH 2019b, 15) käyttämän määritelmän mukaan yleiset työelämäosaamiset ovat toimialarajat ylittäviä kovia ja pehmeitä tietoja ja taitoja. Opetushallituksen (2019b, 29) mukaan merkitykseltään viisi eniten merkitystään kasvattavaa yleistä työelämäosaamista kaikki toimialat huomioiden ovat:

- digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisosaaminen
- digitaalisten alustojen hyödyntämisosaaminen
- digitaalisten toimintojen hallinta- ja ohjaustaidot
- asiakaslähtöinen palvelujen kehittämisosaaminen
- innovaatio-osaaminen.

Taulukossa 2 on listattu ne kymmenen liiketoiminnan ja hallinnon toimialojen yleistä työelämäosaamista kuvauksineen, joiden merkityksen ennakoitaan kasvavan eniten. Ennakointitulosten mukaan merkitystään kasvattavat eniten digitaalisten alustojen hyödyntämisosaaminen, digitaalisten toimintojen hallinta- ja ohjaustaidot, digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisosaaminen, etä- ja virtuaalipalveluiden hallinta ja asiakaslähtöinen palvelujen kehittämisosaaminen. Toisin kuin generisten osaamisten osalta, Opetushallituksen ennakkoinnin mukaan minkään yleisten työelämäosaamisen merkitys ei tule vähenemään (OPH 2019b, 30-31).

Digitaalisten alustojen hyödyntämisosaaminen merkityksen Opetushallitus ennakoi kasvavan liiketoiminnan ja kehittämisen palvelujen sekä vuokraus- ja tukipalvelujen toimialoilla. Digitaalisten toimintojen hallinta- ja ohjaustaitojen merkitys tulee ennakointiryhmän mukaan kasvamaan julkisessa hallinnossa ja taloushallinnon tehtävissä, koska näillä toimialoilla digitalisaatiota ja robotisaatiota yhä kasvavassa määrin. Lisäksi todetaan, että itsensä työllistämisen yleistymisen edellyttää kaikille liiketoimintaosaamisen ja sisäisen yrittäjyyden vahvistamista. (OPH 2019b, 33.)

Taulukko 2. Yleisten työelämäosaamisten merkityksen muutos liiketoiminnan ja hallinnon toimialoilla vuoteen 2035 (1 = osaamisen merkitys vähenee paljon, 5 = osaamisen merkitys kasvaa paljon), (mukaillen OPH 2019b, 31-32 & liite 6)

	Kvalifikaatio	Merkityksen kasvu
1	Digitaalisten alustojen hyödyntämisosaaminen ”Kyky hyödyntää ja hallinnoida erilaisia digitaalisia alustoja.”	4,55
2	Digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisosaaminen ”Kyky hyödyntää digitaalisia sovelluksia, järjestelmiä ja laitteita työtehtävän suorittamiseksi.”	4,41
3	Digitaalisten toimintojen hallinta- ja ohjaustaidot ”Kyky järjestää, varastoida ja hakea dataa, tietoa ja sisältöä digitaalisista ympäristöistä.”	4,41
4	Etä- ja virtuaalipalveluiden hallinta ”Kyky hallita palveluja ja laitteita, joita käytetään lähetystoimintaan kaukana keskusasemasta.”	4,36
5	Asiakaslähtöinen palvelujen kehittämisaosaaminen ”Kyky asettaa asiakkaan näkökulma keskiöön kaikessa.”	4,28
6	Henkilökohtaisen osaamisen kehittäminen ja johtaminen ”Kyky kantaa vastuuta elinikäisestä oppimisesta ja jatkuvasta ammatillisesta kehityksestä. Osallistua ammattiosaamisen tukemiseen ja päivittämiseen. Tunnistaa ammatillisen kehityksen ensisijaiset alueet, jotka perustuvat pohdintaan omasta käytännön kokemuksesta ja kontakteista vertaisryhmien sekä sidosryhmien kanssa.”	4,26
7	Innovaatio-osaaminen ”Kyky tuottaa ja soveltaa ideoita taloudellisen lisäarvon tuottamiseen”	4,14
8	Verkosto-, kumppanuus- ja sidos- ryhmäosaaminen ”Kyky rakentaa ja ylläpitää ammatillisia suhteita sidosryhmien kanssa, tavoitellen yhteisymmärryksessä molempien etuja edistäviä toimia.”	4,11
9	Yrittäjyystaidot ”Kyky kehittää, organisoida ja hallita omaa liiketoimintaa.”	4,09
10	Robotiikkateknologian käyttötaidot ”Kyky hallita puoliautomaattisten tai kokonaan itsenäisten koneiden käyttö.”	4,07

2.3.4 Kansalaisten perusdigitaidot, erityisesti liiketoiminnan ja hallinnon toimialat

Opetushallituksen ennakoituvuudessa (2019b, 36) on selvitetty myös perusdigitaativaatimusten muutoksia ja seuraavien taitojen merkityksen ennakoitaan kasvavan kaikilla toimialoilla eniten:

- tiedon arviointitaidot
- digitaaliset kommunikointitaidot
- tiedon digitaaliset jakamistaidot
- digitaalisen teknologian luovassa käyttötaito
- digitaaliset yhteistyötaidot

Taulukossa 3 on listattu ne kymmenen liiketoiminnan ja hallinnon toimialojen perusdigitaaitoa kuvauksineen, joiden merkityksen ennakoitaan kasvavan eniten. Merkitystään kasvattavat eniten digitaaliset yhteistyötaidot, digitaaliset kommunikointitaidot, tiedon arviointitaidot, digitaalisen identiteetin hallintataidot ja digitaalisen sisällön kehittämiskyky. Lisäksi ennakoitaan, että tiedon arviointitaitojen tarve tulee kasvamaan informaation tulvan seurauksena. Sen sijaan julkishallinnossa ennakoitaan data-analytiikan osaamisen merkityksen kasvavan. (OPH 2019b, 39.)

Taulukko 3. Kansalaisten perusdigitaaitojen merkityksen muutos liiketoiminnan ja hallinnon toimialoilla vuoteen 2035 (1 = osaamisen merkitys vähentyy paljon, 5 = osaamisen merkitys kasvaa paljon), (mukaan OPH 2019b, 37-38 & liite 6)

	Kvalifikaatio	Merkityksen kasvu
1	Digitaaliset yhteistyötaidot ”Kyky käyttää digitaalisia työkaluja avuksi yhteisprojektien resurssien sekä tiedon rakentamiseen ja luomiseen.”	4,47
2	Digitaaliset kommunikointitaidot ”Kyky kommunikoida erilaisten digitaalisten työkalujen avulla ja ymmärtää digitaalisen kommunikoinnin sopivuutta eri konteksteissa.”	4,44
3	Tiedon arviointitaidot ”Kyky analysoida, verrata ja arvioida kriittisesti digitaalisen sisällön luotettavuutta sekä uskottavuutta.”	4,43
4	Digitaalisen sisällön kehittämiskyky ”Kyky luoda sekä muokata digitaalista sisältöä erilaisissa formaateissa ja ilmaista itseään erilaisten digitaalisten merkitysten kautta.”	4,41
5	Digitaalisen identiteetin hallintataidot ”Kyky luoda, hallita ja suojata yhtä tai useampaa digitaalista identiteettiä. Käsitellä identiteettiä koskevaa dataa, jota syntyy erilaisten työkalujen ja palvelujen kautta.”	4,41
6	Henkilökohtaisen tiedon ja -yksityisyyden suojeleminen ”Kyky suojella ja osata turvallisesti käyttää henkilökohtaista dataa digitaalisissa ympäristöissä. Ymmärtää miten digitaaliset palvelut tiedottavat henkilökohtaisen datan käytöstä.”	4,39
7	Tiedon digitaaliset jakamistaidot ”Kyky jakaa tietoa ja digitaalista sisältöä digitaalisten työkalujen avulla. Toimia tiedon välittäjänä ja ymmärtää viittauskäytänteitä.	4,33
8	Digitaalisen sisällön uudelleenjalostamis- ja integrointitaidot ”Kyky modifioida, jalostaa, kehittää ja integroida digitaalista sisältöä muotoon, josta voidaan luoda uutta relevanttia sisältöä tai tietoa.”	4,31
9	Digitaalisten osaamispuutteiden tunnistamiskyky ”Kyky tunnistaa ja kehittää omia digitaalisen kompetenssin kehittämiskohtia sekä tukea muita. Pysyä ajan tasalla digitaalisessa evoluutiossa.”	4,31
10	Digitaalisten työkalujen soveltamiskyky ”Kyky löytää, valita ja käyttää digitaalisia työkaluja toiminnan tarpeiden vastaamiseen: Säättää ja mukauttaa digitaalisia ympäristöjä henkilökohtaisiin tarpeisiin.”	4,28

2.3.5 Kielitaitovaatimukset

Opetushallituksen ennakointityö huomio myös uudet vaatimukset kielten osaamiselle, jotka selvityksen (2019b, 51-53) mukaan syntyvät työelämän kansainvälistymisestä. Ennakointiraportissa kuitenkin korostetaan, että varsinaisen kielitaidon lisäksi kommunikointi- ja vuorovaikutustaitojen sekä monikulttuurisuustaitojen merkitystä. (OPH 2019b, 51-53.)

Raportin mukaan, vaikkakin suomen ja englannin kielten taito korostuu, monipuolinen kielitaito tulee olemaan tärkeää lähes kaikilla aloilla. Esimerkiksi harvinaisempien kielten, erityisesti kiinan kielen, taitovaatimusten ennakoidaan kasvavan eniten mm. johto- ja asiantuntijatyössä. Raportissa todetaan myös, että tekoälyä hyödyntävät käännösohjelmat tulevat mahdollisesti muuttavat kielitaitovaatimuksia. Käännösohjelmien käyttö yleistyy tulevaisuudessa varsinkin palvelutyössä, mutta myös johto- ja asiantuntijatyössä. (OPH 2019b, 51-53.)

2.3.6 Liiketoiminnan ja hallinnon toimialojen tärkeimmät osaamiset vuonna 2035

Opetushallituksen ennakointiraportissa (OPH 2019b, 42) liiketoiminnan ja hallinnon toimialoilla tärkeimmistä osaamisista geneerisiä osaamisia oli 39 %, yleisiä työelämäosaamisia 41 % ja kansalaisen perusdigiosaamisia 20 %. Liitteessä 1 on kuvattu liiketoiminnan ja hallinnon toimialaryhmään kuuluvien toimialojen keskeisiä ennakoituja osaamisia vuoteen 2035 (OPH 2019a, 7-11).

3 Tutkimusasetelma

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoituksena oli selvittää millaisia tulevaisuuden työelämän osaamistarpeet ovat Karelia-ammattikorkeakoulun International Business -koulutuksen BBA-tutkinnon suorittaneiden kohdalla. Kehittämistyön tavoitteena oli tulevaisuuden työelämän osaamistarpeiden tunnistaminen osana opetus- ja suunnitelmauudistusta. Määrällinen ennakointi, kuten esim. aloituspaikkamäärät, on jätetty tutkimustyön ulkopuolelle.

Tutkimuskysymykset olivat seuraavat:

1. Mitkä geneeriset ja yleiset työelämäosaamiset ovat keskeisiä 10 vuoden kuluttua valmistuneiden näkökulmasta
2. Mitkä Bachelor of Business Administration -tutkinnon ammattialakohtaiset osaamiset ovat keskeisiä nyt ja 10 vuoden kuluttua valmistuneiden näkökulmasta

3.1 Tutkimuksen toteuttaminen

3.1.1 Koulutustoiminnan strateginen suunnittelu Karelia-ammattikorkeakoulussa

Karelian strategiassa Karelia2030 (2019, 4-5) on huomioitu ensimmäisessä luvussa kuvatut globaalit kehityssuunnat. Keskeisiä strategisia valintoja ovat:

- osaamisella elinvoimaa työelämään
- koulutusperäistä maahanmuuttoa ja kansainvälisyyttä
- kestävää hyvinvointia väljästi asutulle alueelle
- älykästä tuotantoa ja palveluja
- hiilineutraaleja ratkaisuja.

Osaamisella elinvoimaa työelämään tarkoittaa mm. työelämän tarpeiden ennakoimista ja yrittäjyyden tukemista. Tavoitteena on profiloitua osaamisen laaja-alaiseksi kehittäjäksi ja jatkuvan oppimisen palvelujen tuottajaksi sekä tuottaa ratkaisuja työelämän haasteisiin hyödyntäen nykyaikaista opetusteknologiaa. (Karelia2030, 4-5.)

Koulutusperäisen maahanmuuton vahvistaminen tarkoittaa mm. työelämätarpeita vastaavan englanninkielisen koulutuksen kehittämistä. Toiminta-alueen kansainvälisyyttä pyritään vahvistamaan myös lisäämällä kansainvälistä tutkimus- ja kehittämistoimintaa. (Karelia2030, 4.)

Kestävää hyvinvointia väljästi asutulle alueelle tarkoittaa mm. koulutusratkaisujen toteuttamista, jotka lisäävät osaavan hyvinvointialan henkilöstön saatavuutta laajemmin maakunnassa. Tavoitteena on myös hyvinvointia tukevien tuotteiden ja palveluiden sekä teknologioiden kehittäminen yhteistyössä. (Karelia2030, 4.)

Älykästä tuotantoa ja palveluja kehittämällä pyritään tukemaan teknologioiden ja innovaatioiden käyttöönottoa yritysten kilpailukyvyyn vahvistamiseksi. Karelia pyrkii olemaan myös organisaation omissa prosesseissa digitaalisuuden ja tiedolla johtamisen edelläkävijä. (Karelia2030, 5.)

Hiilineutraalit ratkaisut kuten esim. kiertotalous tulevat olemaan osa kaikkia opetussuunnitelmia. Tuote- ja menetelmäkehityksessä keskitytään biopohjaisten tuotteiden kehittämiseen. Näin pyritään mm. luomaan uutta yritystoimintaa. (Karelia2030, 5.)

Strategiaa toteutetaan ja sen toteutumista seurataan vuositasolla Karelia/TASO -sopimuksen, johdon katselmuksen sekä tavoite- ja kehityskeskustelujen avulla. Taloutta ja strategisiin mittareihin liittyviä toiminnallisia tuloksia seurataan kuukausittain ja strategisten kehittämistoimenpiteiden toteutumista kolmannesvuosittain toiminta- ja talouskatsauksessa. (Karelia2030, 10.)

Karelian opetussuunnitelmat ovat osaamisperustaiset, ja niissä määritellään tutkintojen osaamistavoitteet ja kuvataan opiskelijoiden oppimisprosessin eteneminen. Tutkintojen osaamistavoitteet määritellään koulutusvastuukohtaisina ja yhteisinä kompetensseina. Opetussuunnitelmiin liittyviä yhteisiä periaatteita ovat:

- työelämäläheinen toimintatapa
- opiskelijoiden sujuvan oppimisen varmistaminen
- luonteva monialisuus sekä
- ydinasioihin keskittyminen ja resurssien tehokas käyttö.

(Karelia intranet 2020b.)

Näitä periaatteita toteutetaan opetussuunnitelmien rakenteellisilla ja opetuksen toteutuksen pedagogisilla ratkaisuilla. Opintojen toteutussuunnitelma luo pohjan opiskelijoiden henkilökohtaiselle opintojen suunnittelulle sekä opetuksen resurssoinnin suunnittelulle. Opettajien yhteistyöllä pyritään varmistamaan, että lukukausista muodostuu pedagogisesti ehjiä ja sujuvan opiskelun mahdollistavia kokonaisuuksia. Yhteistyöllä tuetaan myös työelämäyhteistyön toteutumista opintojen toteutuksessa.

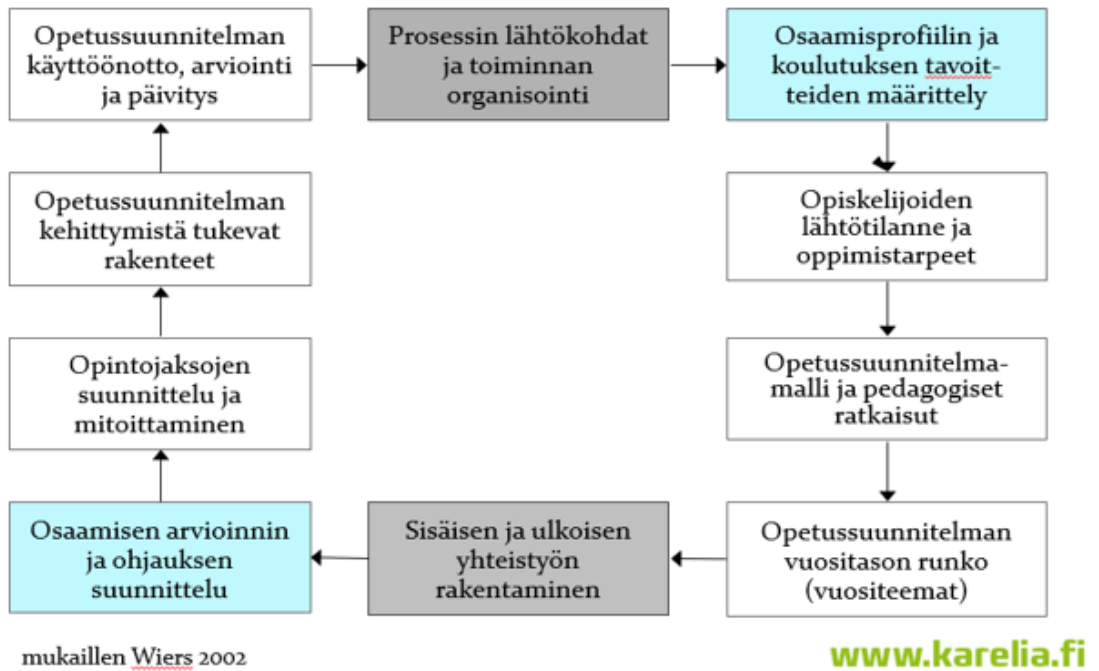
(Karelia intranet 2020b.)

KARELIA/TASO-sopimuksen yksi kehittämisprojekteista vuosille 2020-2021 on opetussuunnitelmien arviointi (2020), uudistaminen (2021) ja uudistettujen opetussuunnitelmien käyttöönotto (2021-2022). Prosessin eteneminen on kuvattu kuviossa 6. (Karelia 2020c.)

Kuvio 5. Opetussuunnitelmaprosessi 2020-2022 (Karelia 2020c)

Kuviossa 7 on kuvattu osaamisperustaisen opetussuunnitelman rakentamisen eteneminen. Tämä opinnäytetyö liittyy osaamisprofiilin ja koulutuksen tavoitteiden määrittelyvaiheeseen. (Karelia 2020c)

Kuvio 6. Osaamisperustaisen opetussuunnitelman rakentaminen (Karelia 2020c)

3.1.2 International Business -koulutuksen tavoitteleva osaaminen

International Business -koulutuksesta valmistuneet suorittavat englanninkielisen liiketalouden ammattikorkeakoulututkinnon (Bachelor of Business Administration). Suomenkielinen tutkintonimike on tradenomi (AMK). Tutkinnon laajuus on 210 opintopistettä ja sen ohjeellinen suorittamisaika on 3,5 lukuvuotta. Opintoihin sisältyy pakollinen 30 opintopisteen työharjoittelu sekä 15 opintopisteen laajuinen opinnäyte-työ. Tutkinnon sisältö on esitettyä kuviossa 8.

INTERNATIONAL BUSINESS

Bachelor of Business Administration | 210 cr / 3.5 years

Business Competence | Financial and Economic Competence | Marketing and Sales Competence | Leadership Competence | Internationalisation Competence | Learning Skills | Innovation Competence | Working Community Competence

4. year		SPECIALIST IN GLOBAL BUSINESS	
Thesis	15 cr		
Complementary Studies	15 cr		
Career Planning and Development	1 cr		
3. year		SPECIALIST IN BUSINESS	
Complementary Studies	15 cr	Work Placement	30 cr
Marketing and Management Studies	10 cr		
Research Seminar	3 cr		
Career Planning and Development	1 cr		
2. year		PROFESSIONAL IN INTERNATIONAL MARKETING	
International Business	5 cr	Research Methods	3 cr
Business Communication in Finnish/ Business in Nordic Countries	3 cr	Managerial Accounting	5 cr
International Marketing	4 cr	International Market Research	3 cr
Consumer Behaviour	3 cr	Leadership Skills	3 cr
Global Business Environment	4 cr	Personal Selling	5 cr
International Logistics and Legislation	5 cr	Exhibitions, Shows and Fairs	3 cr
Basics of Finnish/German/Russian 3	5 cr	Global Business Communication	3 cr
Career Planning and Development	1 cr	Affärer i Norden/Working in Finland	5 cr
1. year		PROFESSIONAL IN ELEMENTS OF BUSINESS	
Marketing	9 cr	Business Environment	7 cr
Business IT Skills	2 cr	Organisation and Management	5 cr
Academic English	3 cr	Business Legislation	3 cr
Financial Calculations	4 cr	Intercultural Communication	5 cr
Elements of Business	5 cr	Project Management	5 cr
Basics of Finnish/German/Russian 1	5 cr	Basics of Finnish/German/Russian 2	5 cr
Career Planning and Development	2 cr		

Kuvio 7. Tradenomi (BBA), International Business opetussuunnitelma (Karelia 2020a)

Tutkinnon osaamistavoitteet kuvataan opetussuunnitelmassa seuraavasti (Karelia 2020a):

Those who have graduated with a Bachelor of Business Administration (BBA) degree are equipped with the skills to work in the international business environment and global labour market. You can use your competence to create an interesting career in international companies or to establish your own business. There are international companies and several growing SME's in the region that use English as their common corporate language and that cooperate with us. Furthermore, the closeness of Russia provides excellent work opportunities for those interested in business between Finland and Russia.

Opetussuunnitelmassa osaamistavoitteet on esitetty yksityiskohtaisemmin osaamisalueittain taulukossa 4.

Taulukko 4. Tradenomi (BBA), International Business opetussuunnitelma (Karelia 2020a)

Osaamisalue	Osaamisalueen kuvaus, Tradenomi (AMK)
<i>Liiketoiminta-osaaminen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Ymmärtää liiketoimintakokonaisuuden ja liiketoiminnan lainalaisuudet - Osaa toimia taloudellisesti ja kehittää liiketoimintaprosesseja tavoitteellisesti, kannattavasti ja yhteiskuntavastuullisesti
<i>Taloulosaaminen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Ymmärtää taloudellisten laskelmien sisältöä ja osaa laatia niitä - Pystyy arvioimaan käsiteltävää tietoa analyttisesti sekä tekemään sen pohjalta perusteltuja johtopäätöksiä
<i>Markkinointi- ja myyntiosaaminen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Ymmärtää kokonaisvaltaisen markkinoinnin merkityksen liiketoiminnassa - Osaa luoda, ylläpitää ja kehittää asiakkuuksia - Hallitsee erilaisia asiakaskohtauksia - Osaa myydä tuotteita molempia osapuolia tyydyttävällä tavalla kannattavasti
<i>Esimiesosaaminen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Ymmärtää lähiesimiestyön merkityksen organisaation toiminnassa - Osaa tukea ja motivoida henkilöstöä - Osaa antaa ja vastaanottaa palautetta sekä arvioida omaa toimintaansa
<i>Oikeudellinen osaaminen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Ymmärtää Suomen oikeusjärjestyksen - Osaa hankkia sovellettavaa oikeustietoa - Osaa soveltaa oikeusohjeita päätöksenteossa
<i>Yrittäjyysosaaminen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Osaa perustellusti arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen - Osaa perustaa yrityksen ja kehittää sen liiketoimintaa - Osaa toimia itsenäisesti ja vastuullisesti myös toisen palveluksessa
<i>Eettinen osaaminen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Kykenee ottamaan vastuun omasta toiminnastaan ja sen seurauksista - Osaa toimia alansa ammattieettisten periaatteiden mukaisesti - Osaa ottaa erilaiset toimijat huomioon työskentelyssä - Osaa soveltaa tasa-arvoisuuden periaatteita - Osaa soveltaa kestävän kehityksen periaatteita
<i>Innovaatioosaaminen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Kykenee luovaan ongelmanratkaisuun ja työtapojen kehittämiseen - Osaa työskennellä projekteissa - Osaa toteuttaa tutkimus- ja kehittämishankkeita soveltaen alan olemassa olevaa tietoa ja menetelmiä - Osaa etsiä asiakaslähtöisiä, kestäviä ja taloudellisesti kannattavia ratkaisuja
<i>Kansainvälistymisosaaminen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Omaa alansa työtehtävissä ja niissä kehitymisessä tarvittavan kieli- taidon - Kykenee monikulttuuriseen yhteistyöhön - Osaa ottaa työssään huomioon alansa kansainvälisyyskehityksen vaikutuksia ja mahdollisuuksia
<i>Oppimisen taidot</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Osaa arvioida ja kehittää osaamistaan ja oppimistapojaan - Osaa hankkia, käsitellä ja arvioida tietoa kriittisesti - Kykenee ottamaan vastuuta ryhmän oppimisesta ja opitun jakamisesta

<p><i>Työyhteisö-osaaminen</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Osaamista työyhteisön jäsenenä ja edistää yhteisön hyvinvointia</i> - <i>Osaamista työelämän viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa</i> - <i>Osaamista hyödyntää tieto- ja viestintätekniikkaa oman alansa tehtävissä</i> - <i>Kykenee luomaan henkilökohtaisia työelämäyhteyksiä ja toimimaan verkostoissa</i> - <i>Osaamista tehdä päätöksiä ennakoimattomissa tilanteissa</i> - <i>Kykenee työn johtamiseen ja itsenäiseen työskentelyyn asiantuntija-tehtävissä</i>
------------------------------------	---

3.2 Menetelmät

Tämän opinnäytetyön tutkimusote oli kvantitatiivinen ja pyrkimyksenä oli lisätä ymmärrystä yleisten työelämäosaamisten sekä Bachelor of Business Administration -tutkinnon alaan liittyvien osaamisten tärkeydestä nyt ja 10 vuoden kuluttua. Tutkimuskysymykset olivat seuraavat:

1. Mitkä generiset ja yleiset työelämäosaamiset ovat keskeisiä 10 vuoden kuluttua valmistuneiden näkökulmasta
2. Mitkä Bachelor of Business Administration -tutkinnon ammattialakohtaiset osaamiset ovat keskeisiä nyt ja 10 vuoden kuluttua valmistuneiden näkökulmasta

Kvantitatiivinen tutkimusote edellyttää mitattavan ilmiön tekijöiden eli muuttujien tuntemista ja sen pyrkimyksenä on yleistää. Tässä opinnäytetyössä toteutettu kirjallisuuskatsaus muodosti esiyymmärryksen tutkimuskohteena olevasta ilmiöstä. Empiiristä aineistoa kerättiin koulutuksesta valmistuneille suunnatulla kyselyllä.

3.3 Aineistonkeruu

Tämän kvantitatiivisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä käytettiin valmiiksi jäsennellyä kyselyä eli survey-tutkimusta, jossa asiat kysyttiin kaikilta vastaajilta samalla tavalla (Hiltunen 2004, 5).

Tässä tutkimuksellisessa kehittämistyössä pyrittiin selvittämään Karelia-ammattikorkeakoulun International Business -koulutuksesta valmistuneiden mielipiteitä. Tämän perusjoukon tavoittaminen ei ollut mahdollista, joten päädyttiin otantatutkimukseen

harkinnanvaraisella otannalla. Tutkimalla näytettä pyrittiin saamaan tietoa, joka edustaisi parhaimmillaan koko populaation uskottuja ominaisuuksia (Nummenmaa 2014, 26, 33).

Tutkimuksen havaintoyksikkönä oli henkilö, joka on valmistunut Karelia-ammattikorkeakoulun International Business -koulutuksesta. Vastaajajoukoksi valittiin valmistuneet opiskelijat, koska heillä on tutkittavan koulutuksen omakohtainen tuntemus ja tutkinnon antama osaaminen. Lisäksi valmistuneilla on työelämäkokemusta tutkinnon suorittamisen jälkeen, ja näin ollen heidän uskottiin olevan motivoituneita sekä kykeneviä tuottamaan tutkimuksen tavoitteiden saavuttamiselle tärkeää tietoa.

Tutkimusaineisto kerättiin internetkyselyllä marraskuussa 2020. Kysely lähetettiin 120 BBA-tutkinnon Kareliassa suorittaneelle henkilölle sähköpostitse opinnäytetyöntekijän toimesta. Viestissä kerrottiin tutkimuksen tarkoituksesta kerätä kyselyllä tietoa tutkinnon suorittaneiden työssä tarvittavasta osaamisesta ja että, vastauksia tulaaan hyödyntämään opetussuunnitelman uudistuksessa sekä opetuksen kehittämisessä (Hiltunen 2004, 14). Yhteystietojen lähteenä käytettiin Karelian alumnirekisteriä sekä opinnäytetyön tekijän (koulutuksen opinto-ohjaaja) ja koulutuksen opettajien kontakteja valmistuneisiin (harkinnanvarainen näyte populaatiosta). Vastaaminen toteutui anonyymisti. Kysely oli auki vastaajille noin viikon.

Kyselylomake luotiin hyödyntäen Webropol-ohjelmaa. Lomakkeen kysymysten laadinnassa keskityttiin tutkimuskysymyksiin liittyviin kysymyksiin. Kyselystä laadittiin suomenkielinen ja englanninkielinen versio. Kysely löytyy liitteestä 2.

Jäsennellyn lomakkeen laajuus oli 16 spesifistä kysymystä, joissa yhdessätoista kysyttiin vastaajan taustatietoja, kuten valmistumisvuosi, tehtäväasema, keskeiset työtehtävät ja kouluttautuminen tradenomitutkinnon jälkeen. Taustatietokysymyksillä pyrittiin mahdollistamaan tulosten vertailu esim. liittykö keskeinen työtehtävä jonkin tietyn osaamisvaatimuksen tärkeyteen. Lisäksi kysyttiin palautetta lomakkeesta, suostumus tietojen käsittelyyn sekä yhteistiedot, jos vastaaja haluaa osallistua opetussuunnitelmauudistuksen seuraaviin toimenpiteisiin. Yksi lomakkeen kysymyksistä muo-

dostettiin käyttämällä Net Promoter Score eli NPS mittaristoa 0-10. Kysymyksellä pyrittiin selvittämään koulutuksen suorittaneiden kokemusta ja tyytyväisyyttä suorittamansa tutkintoon.

Kyselylomakkeessa oli kaksi laajaa kysymystä koskien vastaajan ammattialakohtaisia osaamisia työssään vastaushetkellä ja ennakoivasti vuonna 2030. Lisäksi vastaajaa pyydettiin ennakoimaan yleisten työelämäosaamisten tärkeyttä työssään vuonna 2030. Näissä mielipideväittämissä vastaajaa pyydettiin arvioimaan valmiiksi listattujen osaamisten tärkeyttä käyttäen Likert-asteikkoa 0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2 = Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä, 4 = Erittäin tärkeä.

Mielipideväittämissä mitataan vastaajien asenteita ja mielipiteitä ja näin ollen tulokset perustuvat vastaajan kokemukseen ja ovat siis laadullisia ominaisuuksia (Vilka 2007, 46). Tällaisten sanallisten järjestysasteikkojen laatiminen kyselylomakkeisiin on haastavaa, koska sanalliset ilmaisut tarkoittavat eri ihmisille eri asioita. Vastausvaihtoehtojen järjestys kyselylomakkeessa kuitenkin kertoo tutkijan tarkoituksen (Kvanti-MOTV).

Toimeksiantajan edustajilta, tässä tapauksessa koulutuksen opettajilta (4 kpl), pyydettiin kommentteja kyselyn kysymyksiin ja vastausvaihtoehtoinen. Kyselyä muokattiin palautteen perusteella ja lomakkeen toimivuutta testattiin ennen lähetystä.

Kyselylomakkeen osaamislistaukset olivat varsin pitkiä ja niiden luettavuutta pyrittiin helpottamaan käyttämällä selventäviä väliotsikoita. Lisäksi kysely oli mahdollista tallentaa keskeneräisenä (Tallenna ja jatka -toiminto). Jokaisen väliotsikolla rajatun strukturoidun eri osaamisaloja koskevien osaamislistauksen loppuun esitettiin avoin kysymys, jolla haettiin vaihtoehtoja, joita ei oltu osattu huomioida kyselyn laatijoiden puolelta (Hiltunen 2004, 18). Lisäksi kysymyspatteristoon kuului avoin kysymys muusta työelämässä tarvittavasta osaamisesta.

3.4 Aineiston analyysi

Tämä määrällinen tutkimus kuvaa tutkittavien ominaisuuksien eroja vastattaessa kysymykseen ”Kuinka tärkeinä pidät” (Vilkkä 2007, 13). Tutkimuksen muuttajat ovat sanallisia muuttujia, jotka koodattiin numeerisessa muodossa. Kun muuttujan arvot voidaan panna jonkin ominaisuuden mukaiseen järjestykseen, muuttujan mittaus-taso on järjestysasteikko eli ordinaaliasteikko. Kyselyssä käytettiin Likert-asteikkoa (0 = en osaa sanoa, 1 = vähän merkitystä, 2 = jonkin verran merkitystä, 3 = melko tärkeä, 4 = erittäin tärkeä), joka on järjestysasteikko, koska mahdollisilla muuttajan arvoilla on järjestys, eli toiseen suuntaan tärkeys kasvaa ja toiseen vähenee. (Kvanti-MOTV.)

Monissa mielipidekyselyissä lasketaan keskiarvoja (aritmeettinen keskiarvo eli arvojen summa/ lukumäärä), kuten myös tässä opinnäytetyössä. Tavoitteena oli saada yleiskuva tilanteesta (Nummenmaa 2014, 19). Keskiarvon käyttöä myös kritisoidaan mutta tutkijoiden mukaan keskiarvot antavat useimmissa tapauksissa oikeansuuntaisen ja käyttökelpoisen arvion keskimääräisestä mielipiteestä. Tuloksen analysoinnissa on kuitenkin aika tarkistettava mielipiteiden jakauma lukumäärä/prosenttitaulukosta. Lisäksi, koska varsinaisen mielipideasteikon arvojen lisäksi vastaajien oli mahdollista vastata ”0 = En osaa sanoa”, nämä arvot jätettiin keskiarvon laskennan ulkopuolelle. Tulokset havainnollistettiin kuvioilla ja yhteenvetotaulukoilla, jotta mielipidejakaumasta saatiin tarkempi käsitys. (Taanila 2019.)

Net Promoter Score -luvun (NPS) avulla pyrittiin selvittämään koulutuksen suorittaneiden mielipidettä, kokemusta ja tyytyväisyyttä suorittamaansa tutkintoon. NPS-luku vastaa kysymykseen ”Kuinka todennäköisesti suosittelisit tätä yritystä/organisaatiota ystävällesi tai työtoverillesi?”. NPS-luku ilmaistaan asteikolla 0-10, jossa 0 tarkoittaa ”En lainkaan todennäköisesti” ja 10 ”Erittäin todennäköisesti”. Luvut 9-10 kuvaavat suosittelijoita (promoters), luvut 7-8 tyytyväisiä mutta kilpailijoiden tarjonnalle alttiimpia (passives) ja luvut 0-6 kuvaavat tyytymättömiä (detractors), jotka voivat vahingoittaa brändi esim. negatiivisen word-of-mouth palautteen kautta. NPS-luvun laskukaava on seuraava: suosittelijoiden osuus (%) – arvostelijoiden osuus (%). (NICE Satmetrix 2020.)

4 Tulokset

Seuraavissa luvuissa kuvataan vastaajien taustatiedot ja tutkimustulokset osaamisjatkotutkintoon perustuen eli BBA-tutkinnon ammattialaan liittyvät osaamiset sekä yleiset työelämäosaamiset. Tutkinnon ammattialaan liittyvät tulokset käsitellään osaamisalueittain.

4.1.1 Taustatiedot

Kyselyyn vastasi 33 BBA-tutkinnon Karelia-ammattikorkeakoulussa suorittanutta henkilöä. Vastaajien valmistumisvuosien jakautuminen on kuvattu taulukossa 5. Vuosina 2001-2009 vastanneista oli 11 kpl ja vuosina 2011-2020 valmistuneita 22 kp.

Taulukko 5. Vastanneiden valmistumisvuosi

Valmistumisvuosi	n
2019	4
2015	4
2008	4
2020	3
2018	3
2016	3
2009	3
2013	2
2007	2
2017	1
2012	1
2011	1
2002	1
2001	1

Vastanneista suurin ryhmä oli asiantuntijatehtävissä työskentelevät (33 %, n = 11). Toiseksi suurin vastaajaryhmä oli työntekijäasemassa työskentelevät (27 %, n = 9). Johto- ja esimiestehtävissä työskenteli molemmissa 12 % vastaajista (n = 4). Vastanneiden tehtäväasema on kuvattu taulukossa 6. Vastaajista 10 oli valmistunut viimeisen kahden vuoden aikana ja se voi kertoa korkeasta työntekijäasemassa työskentelevien määrästä.

Taulukko 6. Vastanneiden tehtäväsäma

Tehtäväsäma	n	Prosentti
Asiantuntijatehtävissä	11	33 %
Työntekijänä	9	27 %
Johtotehtävissä	4	12 %
Esimiestehtävissä	4	12 %
Yrittäjänä	3	9 %
Muu, mikä	2	6 %

Vastanneista suurin ryhmä työskenteli markkinointi- ja myyntitehtävissä (24 %, n = 8). Toiseksi eniten sai vastauksia vaihtoehto Muu (18 %, n = 6). Avointen vastausten perusteella tässä kohdassa annetut vastaukset kuuluvat kuitenkin listattuihin työtehtäviin kahta lukuun ottamatta, rekrytointi ja lakipalvelut. Vastanneiden keskeisimmät työtehtävät on kuvattu taulukossa 7.

Taulukko 7. Vastanneiden työtehtävä

Työtehtävä	n	Prosentti
Markkinointi, myynti	8	24 %
Muu, mikä	6	18 %
Konsultointi	3	9 %
Asiakaspalvelu	3	9 %
Johto- ja esimiestehtävät	2	6 %
Viestintä- ja mediatyö	2	6 %
Vienti ja/tai tuonti	2	6 %
Rahoituksen ja/tai taloushallinnon tehtävät	2	6 %
Hallinnolliset toimistotehtävät	2	6 %
Tutkimus- ja/tai tuotekehitys	1	3 %
Koulutus	1	3 %
Tutkimus- ja tuotekehitys	1	3 %
Hankinnat	0	0 %
Logistiikka	0	0 %
Tuotannolliset tehtävät	0	0 %

Vastaajista 67 % (n = 20) oli kouluttautuminen tradenomikoulutuksen jälkeen. Heistä ylempään korkeakoulutuksen oli suorittanut 50 % (n = 15). Vastausten jakautuminen on kuvattu taulukossa 8.

Taulukko 8. Vastaajien kouluttautuminen tradenomikoulutuksen jälkeen

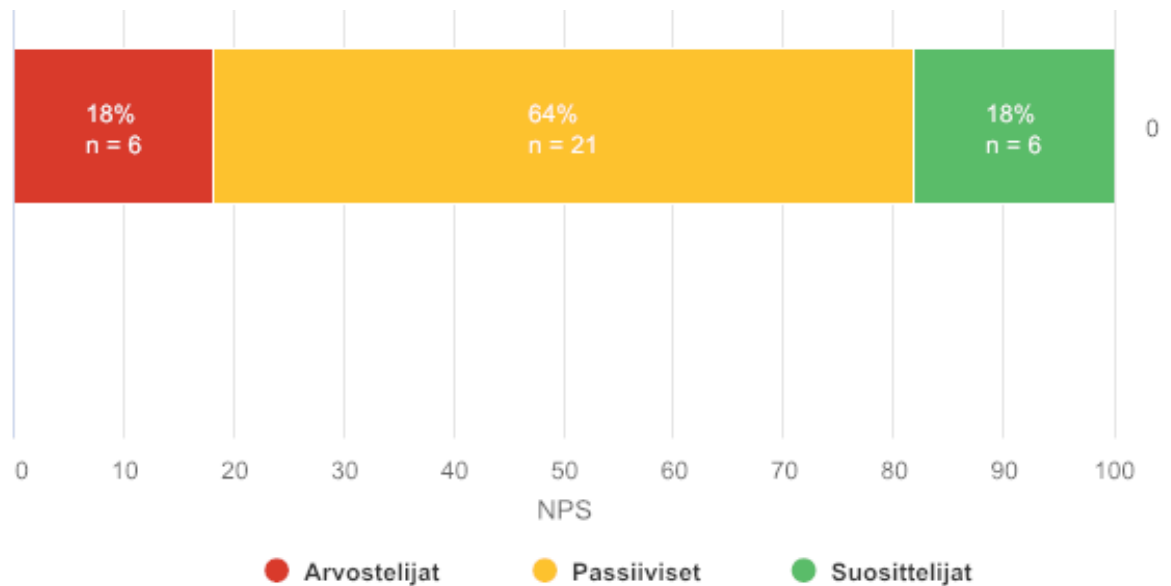
	n	Prosentti
En ole kouluttautunut tradenomitutkinnon jälkeen	13	43 %
Maisterin tutkinto, mikä	11	37 %
Ylempi AMK-tutkinto, mikä	4	13 %
Muu, mikä	3	10 %
Ammattitutkinto, mikä	2	7 %
Ammattikorkeakoulututkinto, mikä	0	0 %
Kandidaatin tutkinto, mikä	0	0 %

4.1.2 Net Promoter Score

Kysymyksellä ” Suosittelisin Karelian International Business -tradenomikoulutusta muille” pyrittiin selvittämään koulutuksen suorittaneiden mielipidettä, kokemusta ja tyytyväisyyttä suorittamaansa tutkintoon. Vastausten keskiarvo oli 7,6. Vastaajista suosittelijoita ja arvostelijoita oli molempia sama määrä eli 18 % (n = 6). Passiivisia oli näin ollen suurin osa (64 %, n = 21). Suositteluindeksi eli NPS-luku oli 0 asteikolla -100 (kaikki asiakkaat ovat arvostelijoita) – 100 (kaikki asiakkaat ovat suosittelijoita). Kun NPS-luku on 0–30, se on hyvä tulos mutta vaatii toimenpiteitä tilanteen parantamiseksi (Recently 2020). On kuitenkin huomioitava, että hyvä NPS-luku riippuu myös toimialasta ja maasta, jossa organisaatio toimii. NPS-luvun tulkinta vaatisi näin ollen vertailua muiden alan toimijoiden eli suomalaisten ammattikorkeakoulujen vastaavien koulutusten NPS-lukuihin. Tulokset on esitelty taulukossa 9 ja kuviossa 9.

Taulukko 9. NPS-tulokset

Vastauksia	NPS	Keskiarvo
33	0	7,6

Kuvio 8. Vastaajien jakauma (NPS)

4.1.3 Liiketoimintaosaaminen

Kuviossa 10 ja taulukossa 10 kuvataan vastaajien näkemyksiä siitä, kuinka tärkeiksi he kokivat liiketoimintaosaamisen eri osa-alueet nykyisessä työssään ja ennakoiden vuonna 2030. Keskiarvossa ei ole huomioitu arvoa 0 = En osaa sanoa. Osaamisalueen kaikkien osa-alueiden keskiarvo oli 2,8 (2020) ja ennakoitu keskiarvo oli 3,3 (2030).

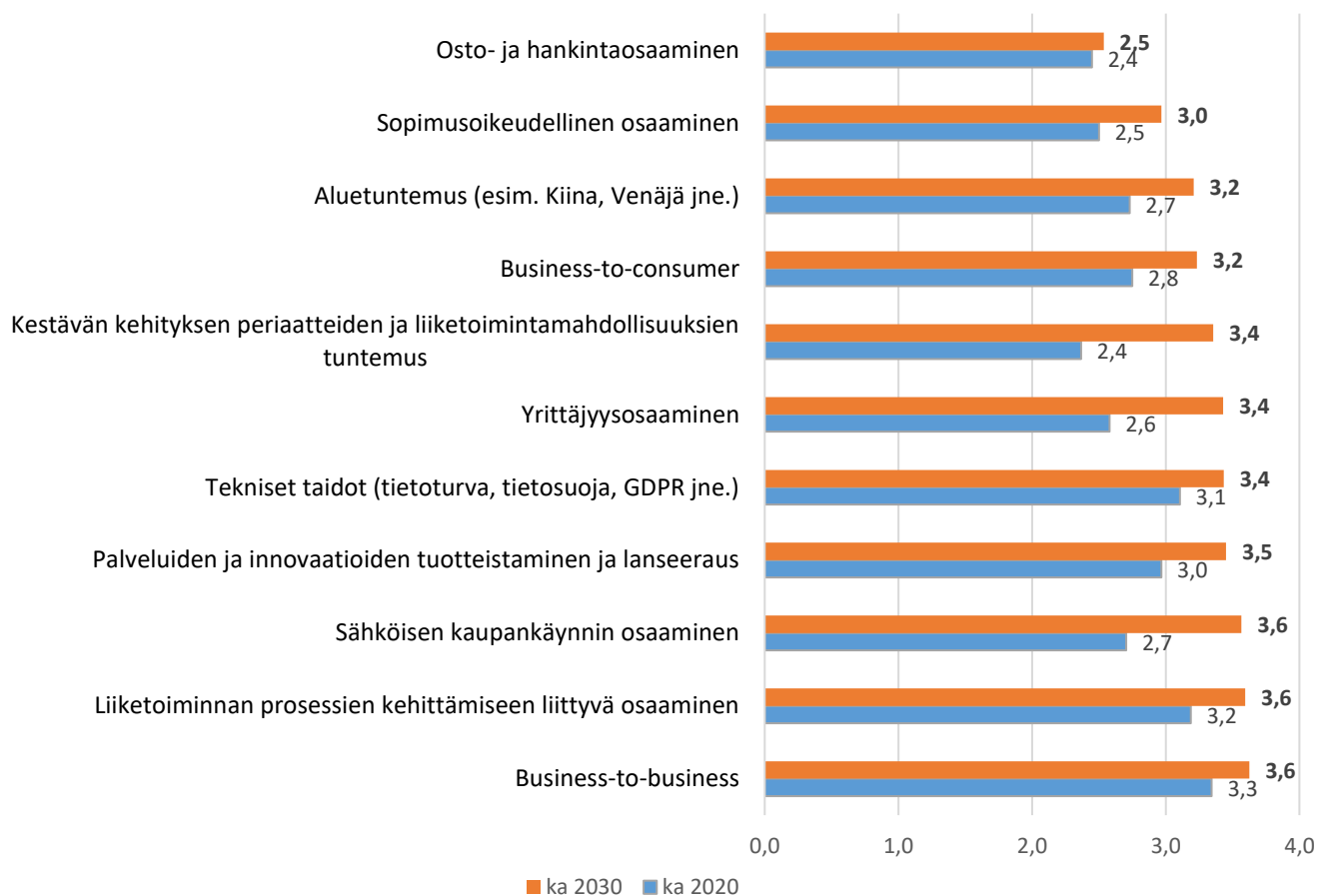
Liiketoimintaosaamisen tärkeiksi osa-alueiksi (ka > 3) vuonna 2020 koettiin business-to-business -osaaminen (ka 3,3), liiketoiminnan prosessien kehittämiseen liittyvä osaaminen (ka 3,2), tekniset taidot (ka 3,1) ja palveluiden ja innovaatioiden tuotteistamis- ja lanseerausosaamiset (3,0).

Vastaajat ennakoivat kaikkien liiketoimintaosaamisen osa-alueiden tärkeyden kasvavan vuoteen 2030. Eniten ennakoitiin kasvavan kestävään kehitykseen liittyvän osaamisen (ka 2,4 -> 3,4), sähköisen kaupankäynnin osaamisen (ka 2,7 -> 3,6) sekä yrittäjyysosaamisen (ka 2,6 -> 3,4) tärkeyden. Tärkeiksi osaamisalueiksi (ka >3) ennakoitiin kaikki osaamiset lukuun ottamatta osto- ja hankintaosaamista (ka 2,5).

Vastaajat ennakoivat aluetuntemuksen tärkeyden kasvavan (ka 2,7 -> 3,2). Kysyttäessä tilannetta vuonna 2020, avoimissa vastauksissa Eurooppa sai 13 mainintaa, Venäjä 8, Pohjoismaat 5 ja Kiina 2. Vuoden 2030 vastauksissa Eurooppa sai 10 mainintaa, Kiina 7, Venäjä 7, Pohjoismaat 3 ja uutena USA 3.

Listattaessa vuoden 2030 tärkeimpiä ennakoituja osaamisia, business-to-business (ka 3,6) ja liiketoiminnan prosessien kehittämiseen liittyvä osaaminen (ka 3,6) säilyttivät paikkansa mutta kolmanneksi nousi sähköisen kaupankäynnin osaaminen (3,6).

Liiketoimintaosaaminen, keskiarvot
Vastausvaihtoehto 0 poisluettu keskiarvosta

Kuvio 9. Liiketoimintaosaaminen 2020 ja ennakoiden 2030 (0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2 = Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä, 4 = Erittäin tärkeä)

Taulukko 10. Liiketoimintaosaaminen 2020 ja ennakoiden 2030 (0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2 = Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä, 4 = Erittäin tärkeä)

LIIKETOIMINTA-OSAAMINEN	0	1	2	3	4	ka 2020	me 2020	ka 2030	Ero	me 2030
Business-to-business	3 %	0 %	9 %	45 %	42 %	3,3	3	3,6	0,3	4
Liiketoiminnan prosessien kehittämisosaaminen	3 %	3 %	18 %	33 %	42 %	3,2	3	3,6	0,4	4
Sähköisen kaupankäynnin osaaminen	18 %	15 %	18 %	24 %	24 %	2,7	3	3,6	0,9	4
Palveluiden ja innovaatioiden tuotteistaminen ja lanseeraus	6 %	12 %	24 %	12 %	45 %	3,0	3	3,5	0,5	4
Yrittäjyysosaaminen	6 %	27 %	12 %	27 %	27 %	2,6	3	3,4	0,8	4
Tekniset taidot (tietoturva, tietosuojat, GDPR jne.)	15 %	9 %	12 %	24 %	39 %	3,1	3	3,4	0,3	4
Kestävän kehityksen periaatteiden ja liiketoimintamahdollisuuksien tuntemus	9 %	18 %	36 %	21 %	15 %	2,4	2	3,3	1,0	4
Business-to-consumer	3 %	12 %	30 %	24 %	30 %	2,8	3	3,2	0,5	4
Aluetuntemus	21 %	9 %	24 %	24 %	21 %	2,7	3	3,2	0,5	4
Sopimusoikeudellinen osaaminen	15 %	24 %	18 %	18 %	24 %	2,5	2,5	3,0	0,5	3
Osto- ja hankintaosaaminen	12 %	18 %	36 %	9 %	24 %	2,5	2	2,5	0,1	3

4.1.4 Markkinointi- ja myyntiosaaminen

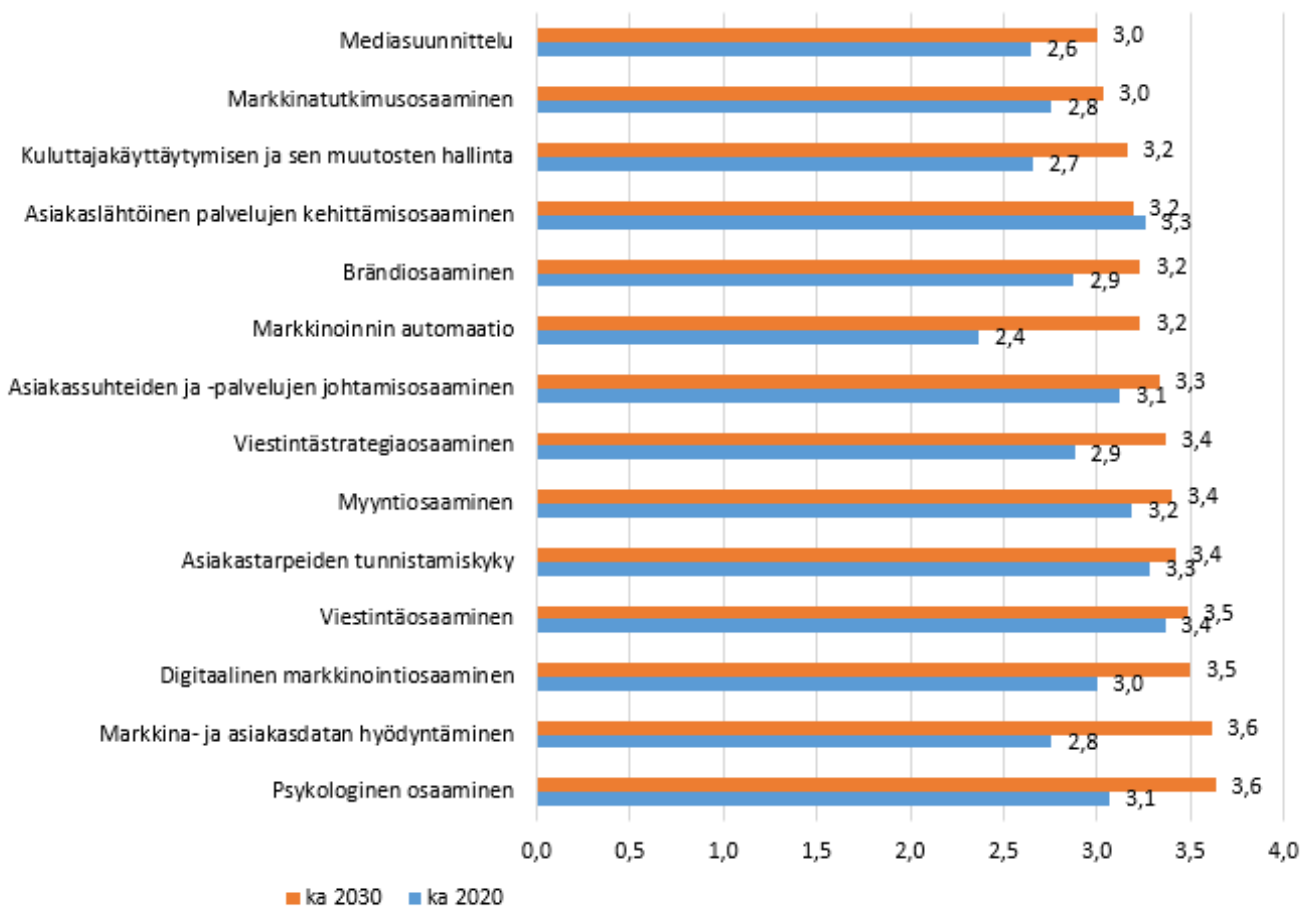
Kuviossa 11 ja taulukossa 11 kuvataan vastaajien näkemyksiä siitä, kuinka tärkeiksi he kokivat markkinointi- ja myyntiosaaminen eri osa-alueet nykyisessä työssään ja ennakoitusti vuonna 2030. Keskiarvossa ei ole huomioitu arvoa 0 = En osaa sanoa. Osaamisalueen kaikkien osa-alueiden yhteinen keskiarvo oli 2,9 (2020) ja ennakoitu keskiarvo 3,3 (2030).

Tärkeiksi osa-alueiksi (ka >3) vuonna 2020 koettiin viestintäosaaminen (ka 3,4), asiakastarpeiden tunnistamiskyky (ka 3,3), asiakaslähtöinen palvelujen kehittämisosaaminen (ka 3,3), myyntiosaaminen (ka 3,2), asiakassuhteiden ja -palvelujen johtamisosaaminen (ka 3,1), psykologinen osaaminen (ka 3,1) ja digitaalinen markkinointiosaaminen (ka 3,0).

Vastaajat ennakoivat kaikkien markkinointi- ja myyntiosaamisen osa-alueiden tärkeyden kasvavan vuoteen 2030 lukuun ottamatta asiakaslähtöistä palvelujen kehittämisosaamista, jonka tärkeys säilyi kuitenkin lähes muuttumattomana (ka 3,3 -> 3,2). Tärkeiksi osaamisalueiksi (ka >3) ennakoitiin kaikki kysytyt osaamiset. Eniten ennakoitiin kasvavan markkinoinnin automaatio-osaamisen (ka 2,4 -> 3,2), markkina- ja asiakasdatan hyödyntämisaosaamisen (ka 2,8 -> 3,6) ja psykologisen osaamisen (ka 3,1 -> 3,6).

Listattaessa vuoden 2030 tärkeimpiä ennakoituja osaamia, listan kärjessä ovat eri osaamiset kuin vuonna 2020. Tärkeimmiksi osaamisiksi vuonna 2030 ennakoitiin psykologinen osaaminen (ka 3,6), markkina- ja asiakasdatan hyödyntämisaosaaminen (ka 3,6) ja digitaalisen markkinointiosaamisen (ka 3,5).

Markkinointi- ja myyntiosaaminen, keskiarvot
Vastausvaihtoehto 0 pois luettu keskiarvosta

Kuvio 10. Markkinointi- ja myyntiosaaminen 2020 ja ennakoiden 2030 (0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2 = Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä, 4 = Erittäin tärkeä)

Taulukko 11. Markkinointi- ja myyntiosaaminen 2020 ja ennakoiden 2030 (0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2 = Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä, 4 = Erittäin tärkeä)

MARKKINOINTI- JA MYYNTIOSAAMINEN	0	1	2	3	4	ka 2020	me 2020	ka 2030	Ero	me 2030
Psykologinen osaaminen	9 %	3 %	21 %	33 %	33 %	3,1	3	3,6	0,6	4
Markkina- ja asiakasdatan hyödyntäminen	0 %	9 %	33 %	30 %	27 %	2,8	3	3,6	0,9	4
Digitaalinen markkinointiosaaminen	3 %	15 %	12 %	27 %	42 %	3,0	3	3,5	0,5	4
Viestintäosaaminen	0 %	0 %	15 %	33 %	52 %	3,4	4	3,5	0,1	4
Asiakastarpeiden tunnistamiskyky	3 %	3 %	21 %	18 %	55 %	3,3	4	3,4	0,1	4
Myyntiosaaminen	3 %	9 %	12 %	27 %	48 %	3,2	3,5	3,4	0,2	4
Viestintästrategiaosaaminen	0 %	12 %	21 %	33 %	33 %	2,9	3	3,4	0,5	4
Asiakassuhteiden ja -palvelujen johtamisosaaminen	3 %	9 %	12 %	33 %	42 %	3,1	3	3,3	0,2	4
Brändiosaaminen	3 %	9 %	30 %	21 %	36 %	2,9	3	3,2	0,4	3
Markkinoinnin automaatio	9 %	24 %	27 %	21 %	18 %	2,4	2	3,2	0,9	4
Asiakaslähtöinen palvelujen kehittämisaosaaminen	6 %	0 %	18 %	33 %	42 %	3,3	3	3,2	-0,1	3
Kuluttajakäyttäytymisen ja sen muutosten hallinta	3 %	18 %	24 %	27 %	27 %	2,7	3	3,2	0,5	3
Markkinatutkimusosaaminen	0 %	12 %	27 %	33 %	27 %	2,8	3	3,0	0,3	3
Mediasuunnittelu	6 %	18 %	30 %	12 %	33 %	2,7	2	3,0	0,4	3

4.1.5 Kansainvälisen liiketoiminnan osaaminen

Kuviossa 12 ja taulukossa 12 kuvataan vastaajien näkemyksiä siitä, kuinka tärkeiksi he kokivat kansainvälisen liiketoiminnan osaaminen eri osa-alueet nykyisessä työssään ja ennakoiden vuonna 2030. Keskiarvossa ei ole huomioitu arvoa 0 = En osaa sanoa. Osaamisalueen kaikkien osa-alueiden yhteinen keskiarvo oli 2,6 (2020) ja ennakoitu keskiarvo 2,9 (2030).

Tärkeäksi osa-alueiksi (ka > 3) vuonna 2020 koettiin ainoastaan kansainvälisen liiketoimintaympäristön osaaminen (ka 3,3). Vastaajat ennakoivat kaikkien kansainvälisen liiketoiminnan osaamisten tärkeyden kasvavan vuoteen 2030. Eniten ennakoitiin kasvavan kansainvälisen myynnin osaamisen (ka 2,6 -> 3,3), hinnoitteluosaamisen (ka 2,4 -> 2,9) tuotesopeutusosaamisen (ka 2,5 -> 3,0) ja verkosto-osaamisen (ka 2,9 -> 3,4) tärkeyden. Tärkeiksi osaamisalueiksi (ka -> 3) vastaajat ennakoivat verkosto-

osaamisen (ka 3,4), liiketoimintaympäristön osaamisen (ka 3,4), myynnin osaamisen (ka 3,3), tuotesopeutusosaamisen (ka 3,0) ja markkinatutkimusosaamisen (ka 3,0).

Listattaessa vuoden 2030 tärkeimpiä ennakoituja osaamia, listan järjestys muuttui vuoteen 2020 verrattaessa. Kansainvälinen verkosto-osaaminen (ka 3,4) nousi listalla ensimmäiseksi kansainvälisen liiketoimintaympäristön osaamisen (ka 3,4) ohi ja kolmanneksi listalle nousi ansainvälisen myynnin osaaminen (ka 3,3).

Kuvio 11. Kansainvälisen liiketoiminnan osaaminen 2020 ja ennakoiden 2030 (0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2 = Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä, 4 = Erittäin tärkeä)

Taulukko 12. Kansainvälisen liiketoiminnan osaaminen 2020 ja ennakoiden 2030
(0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2 = Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä, 4 = Erittäin tärkeä)

KANSAINVÄLISEN LIIKETOIMINNAN OSAAMINEN	0	1	2	3	4	ka 2020	me 2020	ka 2030	Ero	me 2030
Kansainvälinen verkosto- osaaminen	3 %	9 %	24 %	27 %	36 %	2,9	3	3,4	0,5	4
Kansainvälisen liiketoimin- taympäristön osaaminen	3 %	9 %	6 %	30 %	52 %	3,3	4	3,4	0,1	4
Kansainvälisen myynnin osaaminen	6 %	24 %	21 %	18 %	30 %	2,6	3	3,3	0,7	4
Kansainvälinen markkina- tutkimusosaaminen	3 %	24 %	18 %	18 %	36 %	2,7	3	3,0	0,3	3
Kansainvälinen tuote- sopeutusosaaminen	9 %	30 %	18 %	12 %	30 %	2,5	2	3,0	0,5	3
Kansainvälinen hinnoittelu- osaaminen	9 %	27 %	24 %	15 %	24 %	2,4	2	2,9	0,5	3
Kansainvälinen jakelukana- vaosaaminen	3 %	30 %	18 %	24 %	24 %	2,4	2,5	2,9	0,4	3
Kansainvälinen messuosaa- minen	15 %	33 %	3 %	21 %	27 %	2,5	3	2,5	0,0	2
Kansainvälinen osto- osaaminen	9 %	36 %	21 %	18 %	15 %	2,1	2	2,5	0,4	3
Kansainvälinen alihankinta- osaaminen	15 %	33 %	24 %	12 %	15 %	2,1	2	2,5	0,4	2

4.1.6 Taloushallinto-osaaminen

Kuviossa 13 ja taulukossa 13 kuvataan vastaajien näkemyksiä siitä, kuinka tärkeiksi he kokivat taloushallinto-osaamisen eri osa-alueet nykyisessä työssään ja ennakoiden vuonna 2030. Keskiarvossa ei ole huomioitu arvoa 0 = En osaa sanoa. Osaamisalueen kaikkien osa-alueiden yhteinen keskiarvo oli 2,5 (2020) ja ennakoitu keskiarvo 2,8 (2030).

Tärkeiksi osa-alueiksi (ka > 3) vuonna 2020 koettiin ainoastaan taloudellisen raportoinnin analysoinnin osaaminen (ka 3,0). Vastaajat ennakoivat kaikkien taloushallinto-osaamisten tärkeyden kasvavan vuoteen 2030, tosin muutos on pieni. Eniten ennakoitiin kasvavan taloussuunnitteluosaaminen (ka 2,7 -> 3,1), joka oli tämän osaamisalueen toinen tärkeäksi ennakoitu osaaminen vuonna 2030 taloudellisen raportoinnin analysoinnin osaamisen lisäksi (ka 3,1).

Listattaessa vuoden 2030 tärkeimpiä ennakoituja osaamia, listan kärjessä olivat samat osaamiset kuin 2020 eli taloudellisen raportoinnin analysoinnin osaaminen (ka 3,1), taloussuunnitteluosaaminen (ka 3,1), rahoituksen osaaminen (ka 2,9).

Kuvio 12. Taloushallinto-osaaminen 2020 ja ennakoiden 2030 (0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2 = Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä, 4 = Erittäin tärkeä)

Taulukko 13. Taloushallinto-osaaminen 2020 ja ennakoiden 2030 (0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2 = Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä, 4 = Erittäin tärkeä)

TALOUSHALLINTO-OSAAMINEN	0	1	2	3	4	ka 2020	me 2020	ka 2030	Ero	me 2030
Taloudelliset raportit ja analyysit	9 %	3 %	30 %	24 %	33 %	3,0	3	3,1	0,1	3
Taloussuunnittelu eli budjetointi	6 %	12 %	27 %	27 %	27 %	2,7	3	3,1	0,4	3
Rahoituksen osaaminen	12 %	15 %	30 %	18 %	24 %	2,6	2	2,9	0,3	3
Toiminnan ja talouden seurantajärjestelmät	15 %	24 %	12 %	30 %	18 %	2,5	3	2,7	0,2	3
Tilinpäätös ja konsernitilinpäätös, tilintarkastus	18 %	30 %	24 %	12 %	15 %	2,2	2	2,4	0,2	2
Kirjanpito- ja laskentajärjestelmät	27 %	30 %	9 %	15 %	18 %	2,3	2	2,4	0,1	2

4.1.7 Johtamisosaaminen

Kuviossa 14 ja taulukossa 14 kuvataan vastaajien näkemyksiä siitä, kuinka tärkeiksi he kokivat johtamisosaamisen eri osa-alueet nykyisessä työssään ja ennakoiden vuonna 2030. Keskiarvossa ei ole huomioitu arvoa 0 = En osaa sanoa. Osaamisalueen kaikkien osa-alueiden yhteinen keskiarvo oli 3,1 (2020) ja ennakoitu keskiarvo 3,5 (2030).

Tärkeiksi osa-alueiksi (ka > 3) vuonna 2020 koettiin projektien johtaminen (ka 3,4), ihmisten johtaminen (ka 3,3), osaamisen johtaminen (ka 3,1), prosessien johtaminen (ka 3,1) ja psykologinen osaaminen johtamisessa (ka 3,0).

Vastaajat ennakoivat kaikkien johtamisen osa-alueiden tärkeyden kasvavan vuoteen 2030. Kaikki kysytyt osaamiset ennakoitiin tärkeiksi osaamisalueiksi (ka >3). Eniten ennakoitiin kasvavan muutosjohtamisosaamisen (ka 2,8 -> 3,6), tiedonhallinnan ja tiedolla johtamisen osaamisten (ka 2,9 -> 3,6) ja osaamisen johtamisosaamisen (ka 3,1 -> 3,6).

Kuvio 13. Johtamisosaaminen 2020 ja ennakoiden 2030 (0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2 = Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä, 4 = Erittäin tärkeä)

Listattaessa vuoden 2030 tärkeimpiä ennakoituja osaamia, listan järjestys muuttui. Ihmisten johtamisosaaminen (ka 3,6) nousi listalla ensimmäiseksi ja muutosjohtaminen (ka 3,6) toiseksi ja projektien johtamisosaaminen (ka 3,6) laski kolmanneksi. Toisin on huomioitava, että tämän osaamisalueen osa-alueiden erot ovat pieniä.

Taulukko 14. Johtamisosaaminen 2020 ja ennakoiden 2030 (0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2 = Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä, 4 = Erittäin tärkeä)

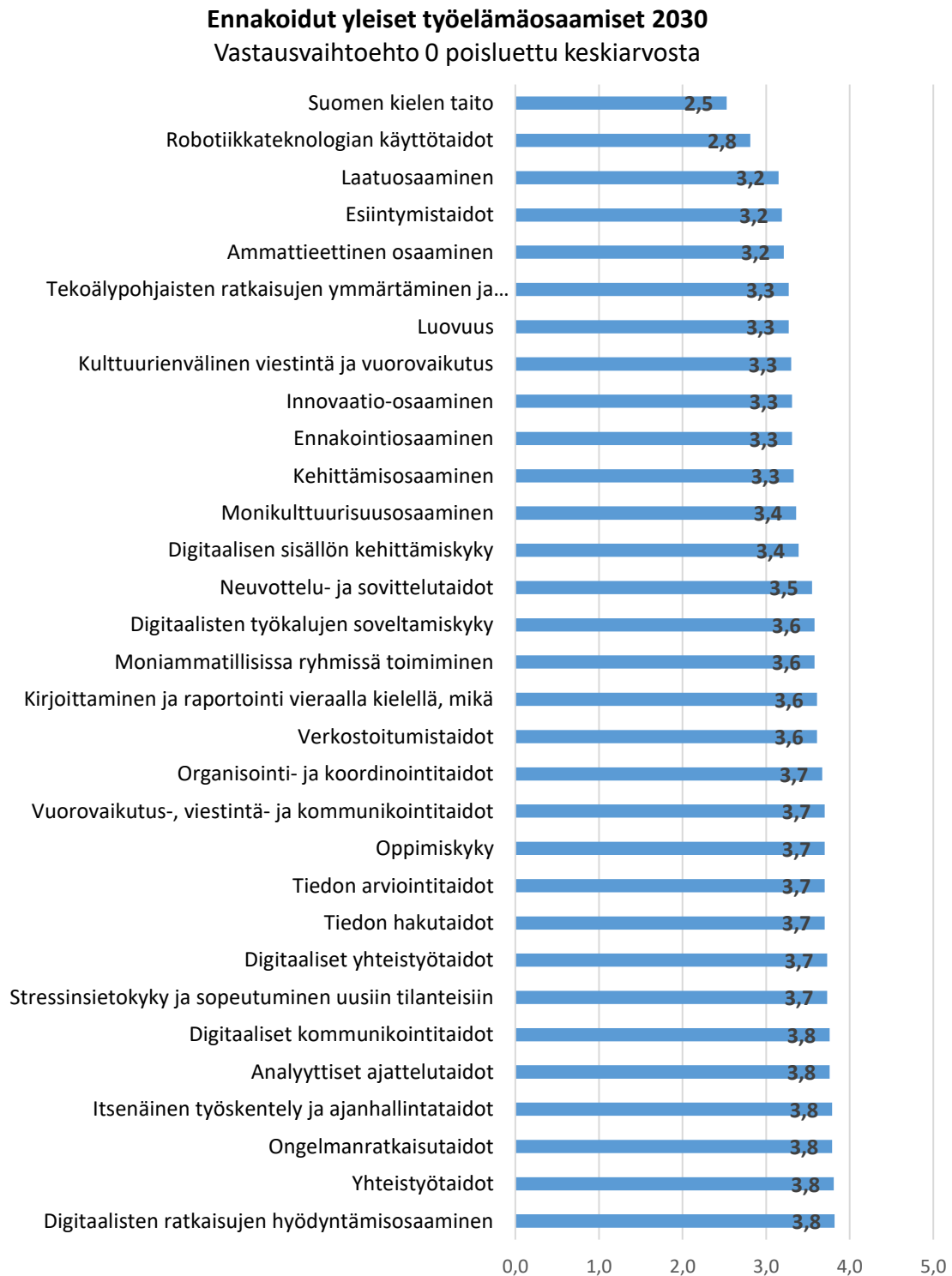
JOHTAMISOSAAMINEN	0	1	2	3	4	ka 2020	me 2020	ka 2030	Ero	me 2030
Ihmisten johtaminen	3 %	0 %	19 %	31 %	47 %	3,3	3	3,7	0,4	4
Projektien johtaminen	0 %	0 %	15 %	30 %	55 %	3,4	4	3,6	0,2	4
Muutosjohtaminen	3 %	9 %	30 %	24 %	33 %	2,8	3	3,6	0,8	4
Osaamisen johtaminen	6 %	13 %	9 %	28 %	44 %	3,1	3	3,6	0,5	4
Tiedonhallinta ja tiedolla johtaminen ml. data-analytiikka	9 %	9 %	25 %	22 %	34 %	2,9	3	3,6	0,7	4
Psykologinen osaaminen johtamisessa	6 %	3 %	30 %	21 %	39 %	3,0	3	3,5	0,5	4
Prosessien johtaminen	0 %	6 %	27 %	21 %	45 %	3,1	3	3,5	0,4	4
Työsuhde- ja työhyvinvointiasiat	6 %	15 %	21 %	24 %	33 %	2,8	3	3,3	0,5	4

4.1.8 Yleiset työelämäosaamiset

Kuviossa 15 ja taulukossa 15 kuvataan vastaajien näkemyksiä siitä, kuinka tärkeiksi he kokivat yleiset työelämäosaamiset ennakoiden vuotta 2030. Keskiarvossa ei ole huomioitu arvoa 0 = En osaa sanoa.

Listauksen kolmestakymmenestäyhdestä osaamisesta vastaajat ennakoivat kahdenkymmenenyhdeksän olevan tärkeitä vuonna 2030 (ka > 3). Listan kärjessä keskiarvolla 3,8 ovat digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisosaaminen, yhteistyötaidot, ongelmanratkaisutaidot, itsenäinen työskentely ja ajanhallintataidot, analyttiset ajattelutaidot, digitaaliset kommunikointitaidot. Seuraavaksi keskiarvolla 3,7 listalla ovat stressinsietokyky ja sopeutuminen uusiin tilanteisiin, digitaaliset yhteistyötaidot, tiedon hakutaidot, tiedon arviointitaidot, oppimiskyky, vuorovaikutus-, viestintä- ja kommunikointitaidot ja organisointi- ja koordinoititaidot.

Vieraalla kielellä kirjoittamis- ja raportointiosaamisen ennakoidun tärkeyden keskiarvo oli 3,6. Avoimissa vastauksissa englannin kieli sain 20 mainintaa, kiinan kieli 2, venäjän kieli 1 ja ruotsin kieli 1.

Kuvio 14. Yleiset työelämäosaamiset 2030 (0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2 = Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä, 4 = Erittäin tärkeä)

Taulukko 15. Yleiset työelämäosaamiset 2030 (0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2 = Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä, 4 = Erittäin tärkeä)

YLEISET TYÖELÄMÄOSAAMISET	0	1	2	3	4	ka 2030	me 2030
Digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisaosaaminen	0 %	0 %	3 %	12 %	85 %	3,8	4
Yhteistyötaidot	0 %	0 %	3 %	13 %	84 %	3,8	4
Ongelmanratkaisutaidot	0 %	0 %	3 %	15 %	82 %	3,8	4
Itsenäinen työskentely ja ajanhallintataidot	0 %	0 %	3 %	15 %	82 %	3,8	4
Analyttiset ajattelutaidot	0 %	0 %	6 %	12 %	82 %	3,8	4
Digitaaliset kommunikointitaidot	0 %	0 %	3 %	18 %	79 %	3,8	4
Stressinsietokyky ja sopeutuminen uusiin tilanteisiin	0 %	0 %	3 %	21 %	76 %	3,7	4
Digitaaliset yhteistyötaidot	0 %	0 %	3 %	21 %	76 %	3,7	4
Tiedon hakutaidot	0 %	0 %	0 %	30 %	70 %	3,7	4
Tiedon arviointitaidot	0 %	0 %	6 %	18 %	76 %	3,7	4
Oppimiskyky	0 %	0 %	9 %	12 %	79 %	3,7	4
Vuorovaikutus-, viestintä- ja kommunikointitaidot	0 %	3 %	3 %	15 %	79 %	3,7	4
Organisointi- ja koordinoititaidot	0 %	0 %	6 %	21 %	73 %	3,7	4
Verkostoitumistaidot	0 %	0 %	6 %	27 %	67 %	3,6	4
Kirjoittaminen ja raportointi vieraalla kielellä, mikä	0 %	4 %	9 %	9 %	78 %	3,6	4
Moniammatillisissa ryhmissä toimiminen	0 %	0 %	9 %	24 %	67 %	3,6	4
Digitaalisten työkalujen soveltamiskyky	0 %	0 %	3 %	36 %	61 %	3,6	4
Neuvottelu- ja sovittelutaidot	0 %	6 %	3 %	21 %	70 %	3,5	4
Digitaalisen sisällön kehittämiskyky	0 %	3 %	9 %	33 %	55 %	3,4	4
Monikulttuurisuusosaaminen	0 %	6 %	12 %	21 %	61 %	3,4	4
Kehittämisaosaaminen	0 %	3 %	12 %	33 %	52 %	3,3	4
Ennakointiosaaminen	3 %	3 %	12 %	33 %	48 %	3,3	3,5
Innovaatio-osaaminen	3 %	3 %	9 %	39 %	45 %	3,3	3
Kulttuurienvälinen viestintä ja vuorovaikutus	0 %	6 %	15 %	21 %	58 %	3,3	4
Luovuus	0 %	6 %	6 %	42 %	45 %	3,3	3
Tekoälypohjaisten ratkaisujen ymmärtäminen ja johtaminen	0 %	3 %	18 %	27 %	52 %	3,3	4
Ammattieettinen osaaminen	0 %	3 %	12 %	45 %	39 %	3,2	3
Esiintymistaidot	3 %	3 %	15 %	39 %	39 %	3,2	3
Laatuosaaminen	0 %	6 %	12 %	42 %	39 %	3,2	3
Robottiikkateknologian käyttötaidot	3 %	18 %	15 %	30 %	33 %	2,8	3
Suomen kielen taito	9 %	21 %	21 %	27 %	21 %	2,5	3

5 Pohdinta

Yhteenveto BBA-tutkinnon ammattialaan liittyvien osaamisten keskiarvoista on kuvattu taulukossa 16. Liiketoimintaosaamisen kaikkien osa-alueiden vastaushetken yhteinen keskiarvo oli 2,9 ja ennakoitu 2030 keskiarvo 3,3. Osaamisen tärkeyden ennakoitiin kasvavan eniten kestävän kehityksen ja sähköisen kaupankäynnin osaamisen osalta. Tärkeimpiä ennakoituja osaamisia olivat business-to-business, liiketoiminnan prosessien kehittämisen sekä sähköisen kaupankäynnin osaamiset. Karelia2030 strategian mukaan hiilineutraalit ratkaisut kuten esim. kiertotalous tulevat olemaan osa kaikkien koulutusten opetusta. Prosessien kehittäminen teknologioiden, digitaalisuuden sekä innovaation avulla ovat myös Karelian strategisia valintoja. Tulosten perusteella on siis mahdollista todeta, että tutkimuksessa tunnistetut keskeiset osaamisalueet saavat tukea strategiasta ja ovat näin ollen myös keskeisiä opetussuunnitelmauudistuksessa huomioitavia osaamisia.

Taulukko 16. Osaamisalueiden tärkeyden keskiarvot 2020 ja 2030 (0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2 = Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä, 4 = Erittäin tärkeä)

	ka 2020	ka 2030
Johtamisosaaminen	3,1	3,5
Liiketoimintaosaaminen	2,8	3,3
Markkinointi- ja myyntiosaaminen	2,9	3,3
Kansainvälisen liiketoiminnan osaaminen	2,6	2,9
Taloushallinto-osaaminen	2,5	2,8

Markkinointi- ja myyntiosaaminen kaikkien osa-alueiden vastaushetken yhteinen keskiarvo oli 2,9 ja ennakoitu 2030 keskiarvo 3,3. Osaamisen tärkeyden ennakoitiin kasvavan eniten markkinoinnin automaatio-osaamisen, markkina- ja asiakasdatan hyödyntämisaamisen ja psykologisen osaamisen osalta. Tärkeimpiä ennakoituja osaamisia olivat psykologinen osaaminen, markkina- ja asiakasdatan hyödyntämisaaminen ja digitaalinen markkinointiosaaminen. Karelia2030 strategiassa sekä Karelian sisäisessä tavoitesopimuksessa vuosille 2020-2021 digitaalisuus, älykäs tuotanto ja palvelut, automaatio ja data-analytiikka on tunnistettu keskeisiksi kehittämiskohteiksi.

Näin ollen tutkimuksen tulokset ovat linjassa strategisen suunnittelun ja siitä nousevien opetussuunnitelmaan kohdistuvien tarpeiden kanssa.

Kansainvälisen liiketoiminnan osaamisten kaikkien osa-alueiden vastaushetken yhteinen keskiarvo oli 2,6 ja ennakoitu 2030 keskiarvo 2,9. Kansainvälisen myynnin osaamisen tärkeyden ennakoitiin kasvavan eniten. Tärkeimpiä ennakoituja osaamisasia olivat verkosto-osaaminen, liiketoimintaympäristön osaaminen ja myynnin osaaminen. Karelia tulee strategian mukaan panostamaan yritysten kilpailukyvyyn vahvistamiseen ja uuden yritystoiminnan luomiseen. Tämä tulee tapahtumaan mm. liiketoimintaprosessien oppimisympäristön rakentamisen avulla (2021). Näin ollen tutkimustulos puoltaa strategiasta opetussuunnitelmalle tulevia tarpeita. Huomioitavaa ja jatkotutkimusta vaativaa on se, että saatu tulos on kyselyn toiseksi alhaisin tulos, vaikka tutkimuksen kohteena on kansainväliseen liiketoimintaan keskittyvä koulutus.

Taloushallinto-osaamisten kaikkien osa-alueiden vastaushetken yhteinen keskiarvo oli 2,5 ja ennakoitu 2030 keskiarvo 2,8. Eniten ennakoitiin kasvavan taloussuunnitteluosaaminen tärkeyden. Tärkeimpiä ennakoituja osaamisasia olivat taloudellisen raportoinnin ja analysoinnin osaaminen, taloussuunnitteluosaaminen ja rahoituksen osaaminen. Tämä osaamisalueen keskiarvon (2,8) jäämistä alhaiseksi voi selittää se, että kyselyyn vastanneista vain kaksi toimi rahoituksen ja/tai taloushallinnon tehtävissä. Samoin johtotehtävissä toimi vain kaksi vastaajista.

Johtamisosaamisten kaikkien osa-alueiden vastaushetken yhteinen keskiarvo oli 3,1 ja ennakoitu keskiarvo 2030 3,5. Tulos oli kyselyn korkein. Eniten ennakoitiin kasvavan muutosjohtamisosaamisen, tiedonhallinnan ja tiedolla johtamisen osaamisen ja osaamisen johtamisosaamisen. Tärkeimpiä ennakoituja osaamisasia olivat ihmisten johtamisosaaminen, muutosjohtaminen ja projektien johtamisosaaminen. Tutkimuksen tulokset ovat samansuuntaisia Opetushallituksen (2019c) osaamisen ennakkoinnin kanssa, joka ennakoij, että ihmisten ja osaamisen johtamis- ja valmentamistaidot, muutososaaminen ja tiedon hallinta- ja analysointitaidot ovat kaupan alan tärkeimmät osaamistarpeet vuonna 2035.

Peilattaessa tutkimustuloksia Dufvan (2020) megatrendikatsaukseen, nousee tuloksissa esille Dufvan kuvaamia globaaleja kehityssuuntia. Teknologian nopea kehittyminen muuttaa toimintatapoja ja tarjoaa uusia ratkaisuja kuten esim. digitalisaation ja automatisaation lisääntymisen. Myös toinen Dufvan esittelemistä globaaleista trendeistä näkyy tuloksissa, eli ekologinen kestävyyskriisi. Kolmas kehityssuunta eli työn murros tarkoittaa mm., että työnteon tavat ja sisällöt muuttuvat. Tämä globaali trendi on yhteydessä neljanteen, joka on siirtyminen jatkuvan oppisen aikaan. Nämä teemat näkyvät tuloksissa osaamisen kehittämisen vaateena kaikilla tutkituilla osaamisalueilla. Tämä puolestaan tarkoittaa, että osaamisen kehittämisen rakenteisiin ja käytäntöihin kohdistuu kasvavaa muutospainetta. Ja tähän vaateeseen Karelia pyrkii vastaamaan mm. kehittämällä opetussuunnitelmia sekä pedagogisia ratkaisuja.

Yleiset työelämäosaamiset kaikkien osa-alueiden tärkeyden yhteinen keskiarvo oli 3,5. Tässä tutkimuksessa ei selvitetty yleisten työelämäosaamisten tämän hetkistä tilannetta, koska tutkimuksessa saatua tietoa on mahdollista peilata Opetushallituksen tekemiin ennakoitiselvityksiin (Opetushallitus 2019b, 2019c). Opetushallituksen selvityksissä on eroteltu geneeriset osaamiset ja yleiset työelämäosaamiset. Tässä tutkimuksessa molempien osaamisalueiden osaamisista on käytetty termiä työelämäosaaminen, koska vastaajien odotettu tuntevan näiden kahden käsitteen eroa.

Taulukossa 17 on listattu kyselyyn vastanneiden mielestä kymmenen tärkeintä ennakoitua yleistä työelämäosaamista verrattuna osaamisten sijoitukseen Opetushallituksen ennakoitituloksissa. Opetushallituksen (OPH 2019b, 30) mukaan yleisten työelämäosaamisisten merkityksen ei ennakoida vähenevän tulevaisuudessa. Tässä tutkimuksessa kysytyjen osaamisten osalta vastaajat ennakoivat osaamislistauksen kolmestakymmenestä yhdestä osaamisesta kahdenkymmenen yhdeksän olevan tärkeitä vuonna 2030. Tämä tulos on samansuuntainen kuin Opetushallituksen ennakoitituloksen kanssa.

Taulukko 17. Tutkimuksen kymmenen tärkeintä työelämäosaamista verrattuna Opetushallituksen ennakoititiluksiin

	Tutkimus	(OPH 2019b)
Digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisosaaminen	3,8	Sija 2. (työelämäosaamisen)
Yhteistyötaidot	3,8	Sija 12. (geneerinen osaaminen)
Ongelmanratkaisutaidot	3,8	Sija 10. (geneerinen osaaminen)
Itsenäinen työskentely ja ajanhallintataidot	3,8	Sija 2. (g geneerinen osaamisen)
Analyttiset ajattelutaidot	3,8	Sija 1. (geneerinen osaaminen)
Digitaaliset kommunikointitaidot	3,8	Sija 2 ((kansalaisen digitaidot)
Stressinsietokyky ja sopeutuminen uusiin tilanteisiin	3,7	Sija 5. (geneerinen osaaminen)
Digitaaliset yhteistyötaidot	3,7	Sija 1. (kansalaisen digitaidot)
Tiedon hakutaidot	3,7	Sija 19. (geneerinen osaamisen)
Tiedon arviointitaidot	3,7	Sija 19. (geneerinen osaamisen)

Tutkimustuloksissa näkyivät työn tekemisen murros, digitalisuuden lisääntyminen ja mahdollisesti myös koronapandemia mm. johtamisosaamisen kaikkien osa-alueiden sekä työelämäosaamisten tärkeyden kasvuna. Lisäksi jokaisen BBA-tutkinnon ammattialaan liittyvän osaamisalueen osaamisvaade kasvoi, ja se kertoo tarpeesta uusille osaamisille, joka vuorostaan tarjoaa koulutukselle mahdollisuuden profiloitua ja lisätä vetovoimaa. Osaamisten tärkeyden kasvu kertoo myös täydennyskoulutuksen tärkeydestä, ja näin ollen myös se linkittyy Karelian strategiaan, jossa osaamisen kehittäminen ja jatkuvan oppimisen palvelut ovat strategisia painopisteitä.

Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Kvantitatiivinen tutkimus perustuu mittaamiseen, jonka tavoitteena on tuottaa perusteltua ja luotettavaa ja mahdollisesti myös yleistettävää tietoa (Kananen 2011, 18). Tässä opinnäytetyössä laskettiin keskiarvoja, koska tavoitteena oli saada yleiskuva tilanteesta ja kasvattaa ymmärrystä tukittavasta aiheesta. Vilkan (2007, 40) mukaan kyselytutkimusten mittaus on haastavaa, koska luotettavuuteen ja laatuun vaikuttavat sisällölliset, tilastolliset, kulttuuriset, kielelliset ja tekniset seikat.

Nummenmaan (2014, 20) mukaan mittausten onnistumista arvioidaan reliabiliteetti ja validiteetti käsitteiden avulla. Validiteetti kertoo mitattiinko tutkimuksessa mitä oli tarkoitus ja reliabiliteetti kertoo, miten tarkasti mitattiin (Vilkkä 2007, 41).

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää Karelia-ammattikorkeakoulun International Business -tradenomikoulutuksen opetussuunnitelman sisällöllisen kehittämisen tueksi tutkinnon tuottamaan osaamiseen kohdistuvia tarpeita. Tutkimuskysymykset olivat mitkä geneeriset ja yleiset työelämäosaamiset ovat keskeisiä 10 vuoden kuluttua valmistuneiden näkökulmasta ja mitkä Bachelor of Business Administration -tutkinnon ammattialakohtaiset osaamiset ovat keskeisiä nyt ja 10 vuoden kuluttua valmistuneiden näkökulmasta. Tutkimuksessa toteutetussa kyselyssä selvitettiin vastaajien näkemyksiä eri osaamisten tärkeydestä nyt ja 2030. Laadittujen kysymysten perustella saatiin tietoa, jota on mahdollista hyödyntää suunnitellusti International Business -koulutuksen opetussuunnitelman kehittämisessä.

Tutkimuksessa saatiin vastauksia myös avoimiin kysymyksiin. Vastaukset koskien kansainvälisiä työtehtäviä käsitellään erikseen opetussuunnitelmaprosessin myöhäisemässä vaiheessa, esim. opettajien työpajassa pohdittaessa kansainvälisen liiketoiminnan osaamista.

Uudistusprosessi alkoi keväällä 2020 ja jatkuu syksyyn 2021. Seuraavaksi toteutetaan yrityskumppaneiden haastattelut, joihin tästä tutkimuksesta saadaan pohjatietoa. Muita alustavasti suunniteltuja laadullisia tutkimustoimenpiteitä, joissa tämän tutkimuksen tuloksia hyödynnetään ovat mm. valmistuneiden sekä opiskelijoiden ryhmähaastattelut sekä opettajien työpajat.

Kehittämiskohteita, joilla validiteettia olisi mahdollista parantaa, jos kysely toteutetaan tulevaisuudessa uudelleen, olisivat mm. kysymyksissä käytetyn terminologin avaaminen sanallisesti (tulkinvaraisuus). Lisäksi lomakkeen alussa olisi hyvä esitellä lyhyesti lomakkeella käsiteltävät asiat ja käsitteet sekä kertoa Tallenna ja jatka -toiminnosta.

Reliabiliteetti tarkoittaa tutkimuksessa käytetyn menetelmän luotettavuutta, kuten esim. otoskoko vaikuttaa tulosten luotettavuuteen (Vilpas n.d. 11.). Tässä tutkimuksessa harkinnanvarainen otos oli 120 henkilö perusryhmästä, jonka koko ei ole tutkimuksen tekijällä tiedossa. Kyselyyn vastasi 33 henkilöä eli 28 % otoksesta. Otos on pieni ja siksi tulokset ovat suuntaa antavia. Suomenkieliseen kyselyyn vasta 20 henkilö ja englanninkieliseen 13. Luotettavuuden lisäämiseksi tulevaisuudessa pitäisi pyrkiä saman tasoiseen vastausprosenttiin, koska kyseessä on englanninkielinen tutkimus, jonka valmistuneista iso osa on kansainvälisen taustan omaavia. Lisäksi vastanneista 10 oli valmistunut viimeisen kahden vuoden aikana, joten seuraavassa kyselyssä tulisi selvittää myös vastaajan työkokemuksen määrä vertailtavuuden lisäämiseksi.

Lähteet

Ammattikorkeakoululaki. Viitattu 1.7.2020.

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140932>

Dufva, M. 2020. Megatrendit 2020. Vantaa: Sitra. Viitattu 1.8.2020.

<https://www.sitra.fi/julkaisut/megatrendit-2020/>

Euroopan unionin neuvosto 2017. Neuvoston suositus eurooppalaisesta tutkintojen viitekehuksesta elinikäisen oppimisen edistämiseksi. Viitattu 2.7.2020.

<https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/fi.pdf>

Hanhinen, T. 2010. Työelämäosaaminen. Kvalifikaatioiden luokitusjärjestelmän konstruointi. Viitattu 26.6.2020.

<https://trepo.tuni.fi/handle/10024/66674>

Hiltunen, L. 2004. Metodina kyselytutkimus. Luentomateriaali. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 6.11.2020.

<http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/Esitysmateriaali/4%20kyselytutkimus.ppt>

Kananen, J. 2011. Kvantti. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Karelia-ammattikorkeakoulu. 2019. Karelia2030. Viitattu 9.8.2020.

<https://www.karelia.fi/wp-content/uploads/2016/09/karelia-strategia-2020-2030-2.pdf>

Karelia-ammattikorkeakoulu. 2020a. Opetussuunnitelma. Viitattu 8.8.2020.

https://soleops.karelia.fi/opslitteet/Opintopolku/International_business.pdf

Karelia-ammattikorkeakoulu. 2020b. Opetussuunnitelmat. Viitattu 9.8.2020.

<https://intranet.karelia.fi/koulutus/opetussuunnitelmat/Sivut/default.aspx>

Karelia-ammattikorkeakoulu. 2020c. Karelian sisäinen tavoitesopimus,

KARELIA/TASO. Viitattu 9.8.2020.

<https://intranet.karelia.fi/johtaminen/Sivut/kareliataso.aspx>

KvantiMOTV, Menetelmäopetuksen tietovaranto. Viitattu 9.11.2020.

<https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/tutkimus/aineistotyyppit.html>

<https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/mittaaminen/ominaisuudet.html>

NICE Satmetrix. What Is Net Promoter? Viitattu 9.11.2020.

<https://www.netpromoter.com/know/>

Nummenmaa, L., Holopainen, M. & Pulkkinen, P. 2014. Tilastollisten menetelmien perusteet. Helsinki: Sanoma Pro OY.

Opetushallitus 2019a. Ennakointi. Viitattu 15.12.2019.
<https://www.oph.fi/fi/palvelut/tietopalvelut/ennakointi>

Opetushallitus 2019b. Osaamisrakenne 2035. Raportit ja selvitykset 2019:14. Viitattu 15.7.2020.
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/osaamisrakenne_2035.pdf

Opetushallitus 2019c. Osaamisen ennakointifoorumi – Osaamiskorttipakka. Viitattu 16.7.2020.
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/osaamiskortit_verkkoversio_1.pdf

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2020a. Korkeakouluille uusi rahoitusmalli. Viitattu 3.7.2020.
<https://minedu.fi/-/korkeakouluille-uusi-rahoitusmalli>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2020b. Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehys. Viitattu 2.7.2020.
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tutkintojen-viitekehukset>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2020c. Tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehys. Viitattu 2.7.2020.
<https://minedu.fi/tutkintojen-viitekehys>

Otala, L. 2008. Osaamispääoman johtamisesta kilpailuetu. Helsinki: WS Bookwell Oy.

Recently. 2020. What is a Good Net Promoter Score? Blogi. Viitattu 19.11.2020.
<https://www.retenly.com/blog/good-net-promoter-score/>

Ruohotie, P. 2002. Kvalifikaatioiden ja kompetenssien kehittäminen ammattikorkeakoulujen tavoitteena. Teoksessa Omalla tiellä. Ammattikorkeakoulut kymmenen vuotta. Toim. Liljander, J-P. Arene ry. 108-127. Helsinki: Edita Prima Oy.

Taanila, A. 2019. Akin menetelmäblogi. Viitattu 19.11.2020.
<https://tilastoapu.wordpress.com/2011/10/18/mielipideasteikon-keskiarvo/>

Tulevaisuusvaliokunta. 2020. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 1/2020. Viitattu 10.9.2020. https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/Documents/tuvj_1+2020.pdf

Tuomi, L., Sumkin, T. 2012. Osaamisen ja työn johtaminen: organisaation oppimisen oivalluksia. SanomaPro Oy.

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 18.12.2014/1129. Viitattu 1.8.2020.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141129>

Valtioneuvoston asetus tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehuksesta 2017. Viitattu 2.7.2020.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170120>

Viitala, R. 2002. Osaamisen johtaminen esimiestyössä. Vaasa: Universita Wasaensis. Viitattu 12.5.2020.

<https://osuva.uwasa.fi/handle/10024/7813>

Viitala, R. 2005. Johda osaamista! Osaamisen johtaminen teoriasta käytäntöön. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa : määrällisen tutkimuksen perusteet. Viitattu 7.11.2020.

<https://trepo.tuni.fi/handle/10024/98723>

Vilpas, P. N.d. Kvantitatiivinen tutkimus. Metropolia. Viitattu 20.11.2020

<https://users.metropolia.fi/~pervil/kvantsu/Moniste.pdf>

Liitteet

Liite 1. Liiketoiminnan ja hallinnon toimialaryhmään kuuluvien toimialojen keskeisiä ennakoituja osaamisia vuoteen 2035 (OPH 2019a, 7-11)

Kauppa 2035

Kasvatavat osaamistarpeet

Yleinen osaaminen ja työelämätaidot

- ajanhallintataidot
- analyttiset ajattelutaidot
- asiakaslähtöinen palveluiden kehittämisosaaminen
- henkilökohtaisen osaamisen kehittäminen ja johtaminen
- digitaalisten alustojen hyödyntämisosaaminen
- yrittäjyystaidot
- projektinjohtamisosaaminen
- moniammatillinen osaaminen
- liiketoimintaosaaminen
- kokonaisuuksien hallinta
- joustavuus
- vuorovaikutus-, viestintä- ja kommunikointitaidot
- itseohjautuvuus

Perusdigitaidot

- tiedon arviointitaidot
- digitaalisen identiteetin hallintataidot
- digitaalisten osaamispuutteiden tunnistamiskyky
- tekijänoikeuksien ja lisenssien tuntemus
- henkilökohtaisen tiedon ja -yksityisyyden suojeleosaaminen
- digitaaliset yhteistyötaidot
- digitaalisen teknologian luova käyttötaito

! Opetushallitus, oph.fi/oefoorumi

Tärkeimmät osaamistarpeet

- Asiakaspalvelutaidot
- Digitaalisen identiteetin hallintataidot
- Digitaalisten alustojen hyödyntämisosaaminen
- Digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisosaaminen
- Henkilökohtaisen osaamisen kehittäminen ja johtaminen
- Itseohjautuvuus
- Ihmisten ja osaamisen johtamis- ja valmentamistaidot
- Luovuus
- Muutososaaminen
- Ongelmanratkaisutaidot
- Tiedon arviointitaidot
- Tiedon hallinta- ja analysointitaidot

Rahoitus- ja vakuutuspalvelut 2035

Kasvatavat osaamistarpeet

Yleinen osaaminen ja työelämätaidot

- eettisyys ja kestävä kehitys
- itsensä johtaminen
- kyky soveltaa teknologiaa, robotiikkaa ja tekoälyä
- asiakaskeskeisyys/asiakaskokemuksen ymmärrys
- ihmisten ja osaamisen johtamis- ja valmentamistaidot
- yhteistyötaidot
- oppimiskyky
- luovuus
- innostamis- ja motivointikyky

Perusdigitaidot

- luottamus – digikumppanuus
- datatiedon soveltaminen
- tiedon digitaaliset jakamistaidot
- nettietiketti
- henkilökohtaisen tiedon ja -yksityisyyden suojeleosaaminen
- digitaalisten työkalujen soveltamiskyky
- digitaalisten teknologioiden ja niiden käytön ympäristövaikutusten tiedostaminen
- digitaaliset yhteistyötaidot
- digitaaliset kommunikointitaidot
- digitaalinen aktiivinen kansalaisuus
- digitaalisten rakenteiden/kontekstin /tilanteiden/infran ymmärtäminen
- tiedon hallintataidot
- tiedon arviointitaidot
- tekijänoikeuksien ja lisenssien tuntemus
- digitaalisten osaamispuutteiden tunnistamiskyky
- digitaalisen teknologian luova käyttötaito
- digitaalisen sisällön uudelleenjalostamis- ja integrointitaidot
- digitaalisen sisällön kehittämiskyky
- digitaalisen identiteetin hallintataidot

! Opetushallitus, oph.fi/oefoorumi

Tärkeimmät osaamistarpeet

- Asiakaskeskeisyys/asiakaskokemuksen ymmärrys
- Itsensä johtaminen
- Asiakaslähtöinen palvelujen kehittämisosaaminen
- Datatiedon soveltaminen
- Digitaalisten rakenteiden, kontekstin, tilanteen ja infran ymmärtäminen
- Eettisyys ja kestävä kehitys
- Kyky soveltaa teknologiaa, robotiikkaa ja tekoälyä
- Luottamus – digikumppanuus
- Luovuus
- Oman digitaalisen jalanjäljen hallinto
- Oman osaamisen tunnistaminen ja eteenpäin vahvistaminen
- Tiedon hallinta- ja analysointitaidot
- Sosiaaliset taidot
- Uteliaisuus
- Yhteistyötaidot

Liiketoiminnan ja kehittämisen palvelut liike-elämälle 2035

Kasvatavat osaamistarpeet

Yleinen osaaminen ja työelämätaidot

- analyyttiset ajattelutaidot
- digitaalisten toimintojen hallinta- ja ohjaustaidot
- robotiikka, koodaus ja tekoälyn hyödyntäminen
- digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisaosaaminen
- digitaalisten alustojen hyödyntämisaosaaminen
- tekoälyohjattujen juridisten palvelujen jatkojalostusaosaaminen
- etä- ja virtuaalipalveluiden hallinta
- yrittäjyystaidot
- stressinsietokyky
- kriittiset ajattelutaidot
- itseohjautuvuus
- oman ajankäytön hallinta
- eettisyys
- ympäristöosaaminen
- prosessiosaaminen
- asiakkaan todellisten tarpeiden tunnistaminen
- neuvontaosaaminen
- toimiminen kansainvälisissä monikulttuurisissa verkostoissa
- innovaatio-osaaminen

Perusdigitaidot

- tiedon hallintataidot
- tiedon arviointitaidot
- digitaalisen sisällön uudelleenjalostamis- ja integrointitaidot
- digitaalisen sisällön kehittämiskyky
- digitaaliset yhteistyötaidot
- digitaaliset kommunikointitaidot
- tiedon digitaaliset jakamistaidot
- digitaalisen identiteetin hallintataidot
- henkilökohtaisen tiedon ja -yksityisyyden suojeluosaaminen
- digitaalisten työkalujen soveltamiskyky
- digitaalinen aktiivinen kansalaisuus

! Opetushallitus, oph.fi/oefoorumi

Tärkeimmät osaamistarpeet

- Stressinsietokyky
- Ajanhallintataidot
- Ammattieettinen osaaminen
- Analyttiset ajattelutaidot
- Digitaaliset yhteistyötaidot
- Digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisaosaaminen
- Eettisyys ja vastuullisuus
- Kriittiset ajattelutaidot
- Kyky elinikäiseen oppimiseen
- Neuvottelu- ja sovittelutaidot
- Ongelmanratkaisutaidot
- Robotiikkateknologian käyttötaidot
- Tekoälyohjattujen ratkaisujen ymmärtäminen ja johtaminen
- Tiedon arviointitaidot
- Tiedon hakutaidot
- Tieto- ja viestintätekniikkaosaaminen
- Vuorovaikutus-, viestintä- ja kommunikointitaidot

Julkinen hallinto 2035

Kasvatavat osaamistarpeet

Yleinen osaaminen ja työelämätaidot

- henkilökohtaisen osaamisen kehittäminen ja johtaminen
- ennakkointiosaaminen
- oppimiskyky
- luovuus
- innovaatio-osaaminen
- verkosto-, kumppanuus- ja sidosryhmäosaaminen
- etä- ja virtuaalipalveluiden hallinta
- digitaalisten toimintojen hallinta- ja ohjaustaidot
- digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisaosaaminen
- digitaalisten alustojen hyödyntämisaosaaminen
- itseohjautuvuus
- analyyttiset ajattelutaidot

Perusdigitaidot

- tiedon arviointitaidot
- tiedon digitaaliset jakamistaidot
- tiedon hakutaidot
- henkilökohtaisen tiedon ja -yksityisyyden suojeluosaaminen
- digitaalisten osaamispuutteiden tunnistamiskyky
- digitaaliset kommunikointitaidot
- digitaalisen sisällön uudelleenjalostamis- ja integrointitaidot
- digitaalisen sisällön kehittämiskyky
- digitaalinen aktiivinen kansalaisuus

! Opetushallitus, oph.fi/oefoorumi

Tärkeimmät osaamistarpeet

- Analyttiset ajattelutaidot
- Digitaalinen aktiivinen kansalaisuus
- Digitaalisen sisällön kehittämiskyky
- Digitaaliset prosessi- ja ratkaisutaidot
- Digitaalisten välineiden ja sisältöjen suojeluosaaminen
- Ennakkointiosaaminen
- Henkilökohtaisen osaamisen kehittäminen ja johtaminen
- Innovaatio-osaaminen
- Kognitiivinen ergonomia
- Luovuus
- Neuvonta-, opastus- ja ohjaustaidot
- Oppimiskyky
- Tiedon arviointitaidot
- Tiedon digitaaliset jakamistaidot

Liite 2. Kyselylomake

TRADENOMIN OSAAMINEN NYT JA VUONNA 2030

Hei sinä IB-koulutuksesta valmistunut tradenomi!

Keräämme tällä kyselyllä tietoa tradenomitutkinnon International Business -koulutuksessa suorittaneiden työllistymisestä ja erityisesti työssä tarvittavasta osaamisesta. Vastauksiasi tullaan hyödyntämään International Business -koulutuksen opetussuunnitelman uudistuksessa sekä opetuksen kehittämisessä.

Kyselyyn vastaamiseen suosittelemme tietokoneen käyttöä mutta vastaaminen onnistuu myös mobiililaitteella. Puhelin kannattaa kääntää vaakatasoon.

Vastauksesi on meille hyvin tärkeä! Kiitos avustasi!

Terveisin IB-henkilökunta

1.

Valmistuin tradenomiksi vuonna

*

2. Suositteletsin Karelian International Business -tradenomikoulutusta muille. *

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
En lainkaan todennäköisesti	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Erittäin todennäköisesti

3. Kuinka tärkeitä tradenomitutkinnon ammattialakohtaiset osaamiset ovat nykyisessä työssäsi?

0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2 = Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä, 4 = Erittäin tärkeä

	0	1	2	3	4
LIIKETOIMINTAOSAAMINEN					
Business-to-business	☐	☐	☐	☐	☐
Business-to-consumer	☐	☐	☐	☐	☐
Liiketoiminnan prosessien kehittämiseen liittyvä osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Osto- ja hankintaosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Palveluiden ja innovaatioiden tuotteistaminen ja lanseeraus	☐	☐	☐	☐	☐
Sähköisen kaupankäynnin osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Sopimusosoikeudellinen osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kestävän kehityksen periaatteiden ja liiketoimintamahdollisuuksien tuntemus	☐	☐	☐	☐	☐
Yrittäjyysosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Tekniset taidot (tietoturva, tietosuojat, GDPR jne.)	☐	☐	☐	☐	☐
Aluetuntemus (esim. Kiina, Venäjä, Pohjoismaat, Eurooppa jne.), mikä <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐
Muu <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

MARKKINOINTI JA MYYNTIOSAAMINEN

0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2 = Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä, 4 = Erittäin tärkeä

Brändiosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Digitaalinen markkinointiosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Markkinatutkimusosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Markkinoinnin automaatio	☐	☐	☐	☐	☐
Mediasuunnittelu	☐	☐	☐	☐	☐
Viestintäosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Viestintästrategiaosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Myyntiosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Psykologinen osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Markkina- ja asiakasdatan hyödyntäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Asiakaslähtöinen palvelujen kehittämisosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Asiakassuhteiden ja -palvelujen johtamisosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Asiakastarpeiden tunnistamiskyky	☐	☐	☐	☐	☐
Kuluttajakäyttäytymisen ja sen muutosten hallinta	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

KANSAINVÄLISEN LIIKETOIMINNAN OSAAMINEN

0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2 = Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä, 4 = Erittäin tärkeä

Kansainvälisen myynnin osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kansainvälinen markkinatutkimusosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kansainvälinen tuotesopeutusosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kansainvälinen hinnoitteluosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kansainvälinen jakelukanavaosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kansainvälinen messuosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kansainvälisen liiketoimintaympäristön osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kansainvälinen osto-osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kansainvälinen alihankintaosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kansainvälinen verkosto-osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

TALOUSSHALLINTO-OSAAMINEN

0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2 =
Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä, 4 =
Erittäin tärkeä

Rahoituksen osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Taloudelliset raportit ja analyysit	☐	☐	☐	☐	☐
Taloussuunnittelu eli budjetointi	☐	☐	☐	☐	☐
Tilinpäätös ja konsernitilinpäätös, tilintarkastus	☐	☐	☐	☐	☐
Toiminnan ja talouden seurantajärjestelmät	☐	☐	☐	☐	☐
Kirjanpito- ja laskentajärjestelmät (mm. Ostoreskontra, myyntireskontra, kirjanpito, käyttöomaisuuskirjanpito, palkanlaskenta jne.)	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

JOHTAMISOSAAMINEN

0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2
= Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä,
4 = Erittäin tärkeä

Ihmisten johtaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Osaamisen johtaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Projektien johtaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Prosessien johtaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Muutosjohtaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Psykologinen osaaminen johtamisessa	☐	☐	☐	☐	☐
Työsuhde- ja työhyvinvointiasiat	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedonhallinta ja tiedolla johtaminen ml. data- analytiikka	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

5. Miten tärkeinä pidät yleisiä työelämäosaamisia, kun arvioit työtäsi vuonna 2030?

0 = En osaa sanoa, 1 = Vähän merkitystä, 2 = Jonkin verran merkitystä, 3 = Melko tärkeä, 4 = Erittäin tärkeä

	0 	1 	2 	3 	4
Tiedon hakutaidot	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedon arviointitaidot	☐	☐	☐	☐	☐
Analyttiset ajattelutaidot	☐	☐	☐	☐	☐
Organisointi- ja koordinoititaidot	☐	☐	☐	☐	☐
Ennakointiosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kehittämisaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Laatuosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Ongelmanratkaisutaidot	☐	☐	☐	☐	☐
Innovaatio-osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Luovuus	☐	☐	☐	☐	☐
Ammattieettinen osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Itsenäinen työskentely ja ajanhallintataidot	☐	☐	☐	☐	☐
Oppimiskyky	☐	☐	☐	☐	☐
Stressinsietokyky ja sopeutuminen uusiin tilanteisiin	☐	☐	☐	☐	☐
Vuorovaikutus-, viestintä- ja kommunikointitaidot	☐	☐	☐	☐	☐
Neuvottelu- ja sovittelutaidot	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteistyötaidot	☐	☐	☐	☐	☐
Verkostoitumistaidot	☐	☐	☐	☐	☐
Esiintymistaidot	☐	☐	☐	☐	☐
Moniammatillisissa ryhmissä toimiminen	☐	☐	☐	☐	☐
Digitaaliset yhteistyötaidot	☐	☐	☐	☐	☐
Digitaaliset kommunikointitaidot	☐	☐	☐	☐	☐
Digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Digitaalisen sisällön kehittämiskyky	☐	☐	☐	☐	☐
Digitaalisten työkalujen soveltamiskyky	☐	☐	☐	☐	☐
Robottiikkateknologian käyttötaidot	☐	☐	☐	☐	☐
Tekoälypohjaisten ratkaisujen ymmärtäminen ja johtaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Monikulttuurisuusosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kulttuurienvälinen viestintä ja vuorovaikutus	☐	☐	☐	☐	☐
Suomen kielen taito	☐	☐	☐	☐	☐
Kirjoittaminen ja raportointi vieraalla kielellä, mikä <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

6. Minkälaista muuta ammatillista ja alaasi liittyvää osaamista tradenomiopintojen tulisi mielestäsi sisältää?

TAUSTATIEDOT

7. Ammatti-, tehtävä- tai virkanimikkeeni on

8. Työskentelen *

- Johtotehtävissä
- Esimiestehtävissä
- Asiantuntijatehtävissä
- Työntekijänä
- Yrittäjänä
- Muu, mikä

9. Olen nyt tradenomikoulutusta vastaavassa työssä *

- Kyllä
- En

10. Mikä seuraavista kuvaa parhaiten pääasiallisinta työtehtävääsi tällä hetkellä? *

- Tutkimus- ja/tai tuotekehitys
- Johto- ja esimiestehtävät
- Konsultointi
- Koulutus
- Asiakaspalvelu
- Markkinointi, myynti
- Hankinnat
- Viestintä- ja mediatyö
- Vienti ja/tai tuonti
- Logistiikka
- Rahoituksen ja/tai taloushallinnon tehtävät
- Tutkimus- ja tuotekehitys
- Hallinnolliset toimistotehtävät
- Tuotannolliset tehtävät
- Muu, mikä

11. Onko yrityksessänne/organisaatiossanne kansainvälistä toimintaa? *

- Kyllä, mitä
- Ei

13. Kouluttautuminen tradenomikoulutuksen jälkeen (voit valita useita vaihtoehtoja)

- Ammattikorkeakoulututkinto, mikä
- Ylempi AMK-tutkinto, mikä
- Maisterin tutkinto, mikä
- Kandidaatin tutkinto, mikä
- Ammattitutkinto, mikä
- Muu, mikä
- En ole kouluttautunut tradenomitutkinnon jälkeen

14. Muuta lisättävää? Palautetta kyselystä?

15. Halutessasi voit jättää yhteystietosi opetussuunitelmatyön jatkotoimenpiteitä varten (mahdollinen webinaari, haastattelu tms.)

Huom! Yhteystietojasi ei tulla käsittelemään vastausten yhteydessä, joten yksittäistä vastaajaa ei tunnisteta vastauksista.

16. Vastauksiani käsitellään luottamuksellisesti ja niitä saa käyttää tutkimustarkoituksiin. *

- Hyväksyn
- En hyväksy